

XXX. évfolyam.

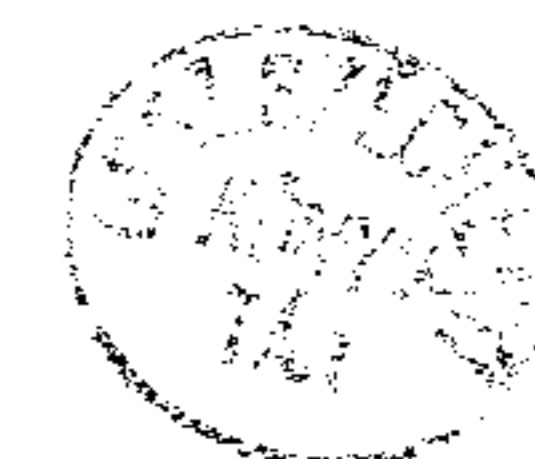
Budapest 1931. január hó.

1. szám

26.328
3

KIR. KÖZJEGYZŐK
KÖZLÖNYE

FOLYÓIRAT A PERENKIVÜLI TÖRVÉNYKEZÉS
ÉS A KÖZJEGYZŐI GYAKORLAT SZÁMÁRA.

Felelős szerkesztő:

FEKETE LÁSZLÓ DR.

budapesti kir. közjegyző.

KIADJA

A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE.

Megjelenik havonként egyszer
(július és augusztus hónapok kivételével).

BUDAPEST, 1931.

Held János könyvnyomdája II., Margit-körut 7. Telefon Aut.: 536—95.

Dr. Kovaliczky Elek Hagyatéki ügykezelés bírósági ellenőrzése.
Vitéz Barcza Ferenc dr. Előleges bizonyítás.

Dr. Barcs Ernő. Az 1930. évi XXXIV. t.-c. 56. §-a a közjegyzői gyakorlatban.

Dr. Elbel Tibor. Az elhagyásra és az elhagyás tartamára vonatkozó bizonyítékok tanúsítása.

Közlemények.

Halálozás.

Kinevezés.

Meghatalmazási szöveg házassági életközösség visszaállítása iránti eljárásban.

Fordítások illetékmentes hitelesítése szegénységi bizonyítvány alapján.

Rendeletek.

Judicatura.

62/19

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

FOLYÓIRAT A PERENKIVÜLI TÖRVÉNYKEZÉS
ÉS A KÖZJEGYZŐI GYAKORLAT SZÁMÁRA.

Felelős szerkesztő:

FEKETE LÁSZLÓ DR.

budapesti kir. közjegyző.

KIADJA

A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE.

Megjelenik havonként egyszer

(július és augusztus hónapok kivételével).

BUDAPEST, 1931.

Held János könyvnyomdája II., Margit-körút 7. Telefon Aut.: 536—95.

T Á R G Y M U T A T Ó

a KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

1931. évi XXX. évfolyamához.

C I K K E K :

	Oldal
Hagyatéki ügykezelés bírósági ellenőrzése : <i>dr. Kovaliczky Elek</i>	1
Előleges bizonyítás : <i>dr. vitéz Barcza Ferenc</i>	9
Az 1930. évi XXXIV. t. c. 56. §-a a közjegyzői gyakorlatban : <i>dr. Barcs Ernő</i>	22
Az elhagyásra és az elhagyás tartamára vonatkozó bizonyítékok tanúsítása : <i>dr. Elbel Tibor</i>	34
Magyarázatok az 1930. évi XXXIV. t. c. 21., 56., 132. és 139. §§-ai gyakorlati alkalmazásához : <i>dr. Körössy Bertalan</i>	49
Hullámverések a T. c. körül <i>dr. Szemerjay-Petrán Tibor</i>	85
A legújabb jogszabályoknak a közjegyzői gyakorlatot érintő rendelkezései	227
A legújabb jogszabályoknak a közjegyzői gyakorlatot érintő rendelkezései : <i>dr. Fekete László</i>	275
A kir. közjegyzőkről szóló 1874. évi XXXV. és az annak módosítása és kiegészítése tárgyában hozott 1886. évi VII. törvények mai érvényükben : <i>dr. Kubinyi E.</i>	109
Az árverési csarnokokról : <i>dr. Barcs Ernő</i>	137
Válási egyezség : <i>dr. Antalffy Zsírós Aladár</i>	141
A magánjogi törvénykönyv 2127. §-ához : <i>dr. Antalffy Ferenc</i>	157
A magyar közjegyzői kar gazdasági helyzete és a közjegyzői rendtartás reformja : <i>dr. Szemerjay-Petrán Tibor</i>	192
Félszázados actualitások : <i>dr. Szécsi Ferenc</i>	205
Az okirati kényszerről szóló törvényjavaslat megváltoztatására indított actio célja és története : <i>dr. Östör Lajos</i>	286
Vészjel : <i>dr. Telman Sándor</i>	323
Állampapírok	363
Az új illetékrendelet : <i>dr. Lipcsey Péter</i>	326

	Oldal
Az 5100/1931. M. E. rendelet: <i>dr. Antalfy-Zsiros Aladar</i>	306
Megjegyzések az illetékügyi rendelet 61. §-ának értelmezéséhez: <i>dr. Telman Sándor</i>	345
A perenkivüli beadványok és jegyzőkönyvek bélyegilletéke: <i>dr. Antalfy Zsiros Aladár</i>	341
<i>Madarász István dr. felsőházi beszéde</i>	377
Budapesti Kamara közgyűlése	103
Debreceni Kamara közgyűlése	230
Pécsi Kamara közgyűlése	289
Szegedi Kamara közgyűlése	241
Szombathelyi Kamara közgyűlése	303
Nyugdíjintézet alakuló közgyűlése	131
Nyugdíjintézet közgyűlése (Szpt)	367
Országos Egyesület közgyűlése	99
Magyarországi kir. közjegyzőhelyettesek Országos Egyesületének közgyűlése	375
Vándorgyűlés	155 187
Szombathelyi Kamara határozata az okirati kényszerjavaslat tárgyában	242
Debreceni Kamara határozata a szombathelyi kamara határozata tárgyában	253
Ellentétek a szombathelyi kamara 30/6—1931. kk. sz. határozata körül: <i>dr. Kovách Dénes</i>	255

KÖZLEMÉNYEK:

Az 1930. évi IV. t.c.	113
Az 1930:XXXIV. t.c. 56. §-a és a helyhatósági bizonyítványok	115
Az 5100/931. M. E. sz. r. Szabolcs és Ung k. e. c. vármegyék közíg. bizottsága előtt	349
Állagtulajdonos jogosult-e a haszonélvezeti jogot másra átruházni	355
Állami nyugdíjas	262
Állászaportás	149
Áthelyezés	91, 114, 210
Becsüs díja hagyatéki leltározásnál	264
Budapesti Kamara értekezlete	91

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkivüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Felelős szerkesztő:

FEKETE LÁSZLÓ DR.

budapesti kir. közjegyző.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, II., Margit-körút 5/a. Tel. Aut. 517—16.

A Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének postatakarékpénztári csekk számlája: 41.951.

Hagyatéki ügykezelés bírósági ellenőrzése.

Írta: *dr. Kovaticzky Elek* sátoraljaiújhelyi kir. közjegyző.

Az örökösödési eljárásról alkotott 1927. IV. törvény cikk életbeléptetését tárgyzó 11000/1928. I. M. számú rendeletnek — bár igen nagy gonddal és a közjegyzői kar intenzív munkájának hozzájárulásával készült, — több olyan intézkedése van, amely a gyakorlat tűzpróbáját ki nem állotta, amelyekben előbb-utóbb változtatni kell. Ezek közül a legfontosabbak és legsürgősebben módosítandók az örökösödési lajstrom vezetéséről szóló 15. §. és a bíróság ellenőrzését tárgyzó 43. §. Az utóbbi szakasz avégből, hogy a bíróság ellenőrizhesse, hogy a kir. közjegyző a hagyatéki ügyeket késedelem nélkül intézi, — előírja, hogy ennek „lehetővé tétele érdekében“ minden naptári félév végén legkésőbb július, illetőleg január 15-ik napjáig köteles a kir. közjegyző az örökösödési ügyek lajstromának másolatát betérjeszteni és ezen másolat „Észrevételek“ rovatában vagyis a rendelet 15. §-ában előírt A. minta szerinti lajstrom 14. rovatában „szükség esetében“ „külön“ indokolni az esetleges késedelmet.

Ennek a 43. §-nak első bekezdéséből tehát, ha azt szószerinti értelemben alkalmazzuk — következik, hogy a bíróság részére elkészített lajstrom másolatot a kir. közjegyzőnek még csak láttamoznia sem kell, — továbbá, hogy ő határozza meg, hogy mikor forog fenn annak szüksége, hogy a késedelmes elintézés indokoltassék-e vagy sem, végül következik az a negatív értelmezés is, hogy mivel ezt a rendelet kifejezetten sehol sem említi, — az eredeti lajstrom 13. és 14. rovatait egyáltalán nem kell kitölteni.

Kérdés, hogy a szakasznak ilyen szószerinti alkalmazásával „lehetővé“ van-e téve a bírósági ellenőrzés. Hogy megállapíthassa a bíróság, — nincs-e indokolatlan késedelem, szerintem feltétlenül szükséges, hogy tudomást szerezhessen mindazokról a közbeeső intézkedésekről és azok megtörténtének időpontjáról, amelyeket a közjegyző az eljárás megindítása és befejezése közti időben (lajstrom 8. és 9. rovata) megtett és amelyeket — szerintem úgy az eredeti, mint a bíróság részére készített másolatban a lajstrom 13. rovatába bejegyezni tartozik; tudomást kell szereznie nemcsak azokban a hagyatéki ügyekben, amelyekben az eljárás a lajstrom másolat betérjesztésekor még befejezve nincs, hanem kivétel nélkül minden olyan ügyben is, amely a jelzett időpontban már befejezést nyert. Az „Egyéb intézkedés“ rovata kapcsolatban az „Észrevételek“ rovatával szolgáltat arra nézve adatokat, hogy az ellenőrzés alatt álló kir. közjegyző kellő szorgalommal és eréllyel intézi-e az ügyeket, — hogy nem telt-e „el“ indokolatlanul túl hosszú idő az eljárás megindítása és befejezése között, — mikor intézkedett a leltározás iránt, mikor tűzte ki a tárgyalási határidőt, hány tárgyalást tartott, — esetleg mi késleltette a befejezett ügynek a bírósághoz vagy gyámhatósághoz való betérjesztését stb. stb.

Kartársaink közül sokan azt az álláspontot foglalják el, hogy a 43. §. kérdéses intézkedései szószerinti alkalmazandók, — vagyis az eredeti lajstrom 13. és 14. rovatait nem töltik ki. A bíróság részére kiállított egyszerű és nem hivatalból hitelesített lajstrom másolatban pedig az „Észrevételek“ rovatában a késedelmet csak abban az esetben indokolják, ha a hagyatéki ügy a lajstrommásolat betérjesztésekor még befejezve s illetve a bírósághoz, illetve a gyámhatósághoz betérjesztve nem volt, mert ezen felfogás szerint a rendelet

16. §-a szerint az örökösödési eljárás fontosabb mozzanatait, illetve a közbeeső összes intézkedéseket a hagyatéki ügy iratborítékában folyó alszámok alatt időrend szerint kell feljegyezni és semmi szükség sincs arra, hogy ezek a közbeeső intézkedések az eredeti lajstrom 13. rovatába is bejegyeztessenek.

Nézetem szerint az ilyen értelemben vezetett lajstromnak a bíróság részére kiállított másolata egyáltalában nem alkalmas a bírói ellenőrzésre — félreértésekre ad alkalmat, — a bíróság és közjegyző közti jó viszonyt megzavarhatja; — nem teszi „lehetővé“ a bírói ellenőrzést, mert nem szolgáltat pontos megbízható adatokat. Eltekintve attól, hogy a lajstrommásolatnak hivatalból hitelesítése nem kötelező, — már maga az a tény, hogy az ellenőrzés alatt álló kir. közjegyző a maga saját legjobb belátása szerint állapítja meg, hogy fennforog-e késedelem s hogy szükséges-e ezt — akár az „Észrevételek“ rovatában, akár szükség esetén külön-külön indokolni, — illuzóriussá teszi az egész bírósági ellenőrzést; már pedig ennek nem lászólagosnak, de igazán komolynak kell lennie és rendezett jogviszonyok közt nem szabad az ellenőrzésnek oly szabályozását megtérni, amely céljának s rendeltetésének meg nem felelhet.

Az időközi tapasztalat, egy konkrét eset fényesen igazolta, hogy milyen helytelen a 43. §-nak fentebb leírt szószerinti alkalmazása, mennyire lehetetlenné teszi a bírói ellenőrzést.

Egy hagyatéki bíróság — elnöke útján megkereste az illetékes kir. közjegyzői kamarát, hogy a panaszolt kir. közjegyző kifogásolt hagyatéki ügykezelését vizsgáltsa meg. A bíróság az örökösödési ügyek betérjesztett lajstrom másolatának átvizsgálása után ugyanis megállapította, hogy

a) a lajstromvezetés szabálytalan, mert abba az adatok késedelemmel és utólag vezetnek be. Az 1929. év második feléről felfektetett lajstromban piros tintával az eljárás megindítása és befejezésére vonatkozóan 1929. éves dátumok jegyeztetnek be, ami azt bizonyítja, hogy azok késedelemmel irattak be.

b) kifogásolja, hogy 82 hagyatéki ügy maradt folyamatban, annál is inkább, mert a lajstrommásolatnak sem az „Észrevételek“ rovatában, sem pedig „külön“ nincs a késedelem indokolva.

Kifogásolja, hogy az 1929. év második feléről kiállított lajstromba bevezetett ügyek közül 15 esetben, továbbá az ideai lajstrom 4 ügyében a hagyatéki eljárás befejezve nincsen;

c) megállapítja, hogy a hagyatéki ügyek túlnyomó részében késedelmesen teszi folyamatba az eljárást, nem tartja be a törvényben előírt határidőt;

d) megállapítja, hogy az ügyek késedelmes befejezésének oka, hogy a már befejezett ügyeket majdnem kivétel nélkül késedelemmel, több hónapos, néha fél éves, sőt egy éves késedelemmel terjeszti be.

E feljelentés folytán megindulván az eljárás, a kamara nyilatkozattételre hívta fel a bepanaszolt kir. közjegyzőt, aki több íves jelentéssel számolt be; a kamara azonban azzal be nem érte, hanem a végrehajtási rendelet 43. §-ának 6-ik bekezdése alapján kiküldöttje útján megvizsgáltatta a kifogásolt kir. közjegyző hagyatéki ügykezelését. A másfél napot igénybe vevő vizsgálatról felvett vizsgálati jegyzőkönyv és az azt kiegészítő terjedelmes jelentés beérkezte után — a közjegyzői kamara a bíróság fentismertetett feljelentésével szemben — minden egyes ügyre vonatkozólag a kir. járásbíróstól kikért hivatalos iratok és az eljáró kir. közjegyző kezeinél levő iratok alapján megejtett igen alapos és részletes vizsgálat eredményeként megállapította, hogy a hagyatéki eljárás befejezésének késedelmességét a panaszolt kir. közjegyző mulasztására visszavezetni nem lehet, hogy nem helytálló az az állítás, hogy a kir. közjegyző a hagyatéki ügyek túlnyomó részében késedelmesen teszi folyamatba az eljárást s hogy nem tartja be a törvényben meghatározott megindítási határidőt. — megállapította minden egyes kifogásolt ügyre vonatkozóan külön-külön azokat a tényeket, amelyek az ügy befejezését késleltetik s hogy a panaszolt kir. közjegyzőt az ügyek intézése körül számbavehető késedelem nem terheli s végül az a panasz sem lett igazolva, mintha már befejezett ügyek több hónapos. — néha fél éves késedelemmel terjesztetnének be.

Minthogy a panasz tárgyává tett hagyatéki ügyeken kívül, — vizsgálat tárgyává tétetett a panaszolt kir. közjegyző egész hagyatéki ügykezelése is, — a közjegyzői kamara megállapította, hogy az ügykezelés általában rendes és megfelelő, indokolatlan nagyobb késedelmek fenn nem forognak és a

kir. közjegyző terhére be nem számíthatók; még az örökösödési lajstrom vezetést is kielégítőnek találta, úgy, hogy ennek a temérdek munkával s idő pazarlással járó egész vizsgálatnak, mely sem a bíróság, sem a közjegyző tekintélyének nem volt hasznára, — mindössze az lett az eredménye, hogy a bepanaszolt közjegyző utasítást kapott, hogy jövőben az örökösödési lajstromnak a bíróság részére rendelt másolatát a végrehajtási rendelet 43. §-a szerint állítsa ki és ennek „Észrevételek“ rovatában szükség esetén külön indokolja az esetleges késedelmet, — de nem talált okot arra, hogy a fegyelmi eljárás megindítása iránt intézkedjék, de még arra sem, hogy az 1886. VII. t. c. 44. §-a szerint kisebb mulasztást vagy rendellenességet állapított volna meg, mert az eljáró kir. közjegyzői kamara a 43. §. intézkedését betűszerint értelmezvén, elfogadta a kir. közjegyzőnek azt a védekezését, hogy nem találta „szükséges“-nek a késedelmes elintézésék indokolását, mivel azok a körülmények, amelyek a hagyatéki eljárás lassúságát előidézik (a nagyon gyakori hosszadalmas diplomáciai idézések, hirdetményi eljárások, a határmenti községek telekkönyvi betétei nem állottak rendelkezésére, igen sok vázrajzi megosztás stb. stb.) — a bíróság előtt köztudomásúak voltak és mert a bíróság a hozzá eddig beterjesztett és a 13. és 14. rovatok szempontjából hiányos lajstrom másolatokat nem kifogásolta.

Ha most feltesszük a kérdést, hogyan lehetséges az, hogy a bíróság a Kjó. lajstrom vezetését szabálytalannak, — a közjegyző eljárását késedelmesnek találja. — a vizsgálat pedig épen ellenkezőleg mindent rendben talál, — ennek okát egyedül csak a szerencsétlenül megszövegezett és hiányos 15. és 43. §§-ban kell keresnünk, melyeknek betűszerinti alkalmazása nem teheti lehetővé a hatályos bírósági ellenőrzést. Ez a konkrét eset tehát eklatánsan igazolta azoknak a kartársainknak — közöttük első sorban kiváló szakemberünknek Dr. Körössy Bertalannak nézetét, aki Közlönyünk 1928. évfolyamának 4-ik számában részletesen foglalkozott a Kjó. lajstromkönyv helyes vezetésének és rovatai kitöltésének módozataival, s aki a rendelet 43. §-át nem betűszerinti értelemben kívánja a gyakorlati életbe átvinni, hanem lényegileg úgy, hogy a bíróságnak biztos alapot nyújtsunk a hatályos ellenőrzésre, hogy igazán lehe-

tővé tegyük ellenőrző munkáját. Nézete szerint a „a Kjó. lajstromkönyvet aképen kell vezetni, hogy annak alapján a bíróság a kir. közjegyző tevékenységét minden időben ellenőrizhesse, — ebből úgy a bíróság, mint a közjegyző maga is és más szakember is valamennyi hagyatéki ügynek mindenkori állását tisztán lássa,“ „A lajstromkönyv 13. rovatába a legfontosabb mozzanatok a lehető rövidítéssel, — míg a 14. rovatba a késelem döntő okai — vezérszóval jelzendők; a 13. rovat a tett intézkedéskor töltendő ki“ stb. — „a lajstromkönyv célja az, hogy tájékoztatóul szolgáljon mindenkor és mindenkinek az ügy állásáról és ne legyen szükség az iratboríték (ügyiratok) elővételére.“ Az ilyen képen vezetett lajstromkönyvnek a bíróság részére kiállított s hivatalból hitelesített másolatából az ellenőrző bíróság teljes és biztos tájékozást szerezhet a kir. közjegyző tevékenységéről, nemcsak arról, hogy mely hagyatéki ügyeket nem fejezett be s nem terjesztett be, hanem — ami épen olyan fontos, arról is, hogy a befejezett s beterjesztett ügyekben mi volt a kifejtett tevékenység, mennyi idő alatt történt meg a hagyatéki ügy rendezése.

Helytelen — és amint a fenti eset igazolja, — következményeiben is káros a könyvvezetésnek az a módja, amely szerint az eredeti lajstromban csak az 1—12. rovatok töltetnek ki, ellenben a 13. és 14-ik rovata az A. minta szerinti lajstromnak csak arra szolgál, hogy a lajstrom kötetlen ivaiben, a bíróság részére készülő másolatban az „Észrevételek“ rovatában a késelem indokolható legyen. Nem tudom feltételezni, hogy a rendelet ezeket a rovatokat csak erre a célra állította be. — Mivel a 43. §. úgy rendelkezik, hogy a lajstromnak „egyszerű“ másolata terjesztendő be a bírósághoz, ezt a kir. közjegyző egyáltalában nem tartozik hitelesíteni, vagy ami egyébként egyre megy, láttamozni. Ámde ennek a bírósági másolatnak csak az 1—12. rovata lesz másolat, — a 13. és 14. rovatban ellenben a kir. közjegyzőnek a késelemre vonatkozó *eredeti* vagyis olyan bejegyzései szerepelnek, amelyek a Kjó. lajstromban bevezetve nincsenek, ezeket tehát a kir. közjegyzőnek alá kell írnia.

Tehát egy és ugyanazon közjegyzői kiadvány egyéb részében egyszerű, nem hitelesített másolat, másik részében

eredeti. Élénken eltudom képzelni azt a sokféle formát, amelyben a 43. §-t szószertint alkalmazó kartársak a bírósági másolatot kiállítják!

A 11.000/1928. I. M. számú rendeletet megelőző igazságügyminiszteri rendelet tervezetekben, — amikor még külön hagyatéki napló, külön hagyatéki ügykönyv és örökösödési és hagyományi bizonyítványokra vonatkozó napló rendszerezése volt tervbe véve, — mindezen hivatalos könyveknek a „hivatalból hitelesített“ másolatait rendelték a bírósági ellenőrzés céljaira kiállítani s nem mint a most érvényben levő rendelet pusztán csak egyszerű másolatát. Ugyancsak volt olyan rendelettervezet is, mely szerint a közjegyző összes intézkedései a „HN“ „Hük“ és „Öbn“ naplóokban időrendben kitüntetendők, vagyis a könyvvezetés olyan módja nyert volna szabályozást, hogy a hagyatéki ügy állása a könyv bevezetéseiből mindenkor megállapítható legyen. A rendelettervezet ezen intézkedései ellen a kamaraközi értekezlet állást foglalt, mert a gyakorlatban kivihetetlennek tartotta, az *összes* intézkedéseknek a naplóban időrendben való bejegyzését. Ez nagy anyagpazarlással s felesleges munkával jár, mert ezek az intézkedések az illető hagyatéki ügy borítékívében alszámok és a kelet kitüntetésével ugysis feljegyzetnek. Ennek az állásfoglalásának lett következménye, hogy az érvényben lévő rendelet a könyvvezetésének ezt a módját már elejtette. Az bizonyos, hogy az összes intézkedések időrendben bejegyzése nemcsak sok munkával jár, de sok esetben kivihetetlen. Itt is képzelhető azonban egy célra vezető középut; azért nagyon helyes a dr. Körössy Bertalan által ajánlott könyvvezetés, mely a 13. rovatba csak a legfontosabb mozzanatok bejegyzését a lehető rövidítésekkel írja elő; ez igenis keresztül vihető még pedig úgy, hogy a hagyatéki ügy állása könyv adataiból mindenkor megállapítható.

Eltekintve a bírósági ellenőrzéstől, ma az örökösödési lajstrom a legfontosabb könyvünk, — mellyel szemben — legalább a vidéken az ügykönyv jelentőségéből mindinkább vesztit. A szerencsétlenül megszervezett, jobban mondva szervezetlen megelőző jogvédelemnek köszönhető, hogy a kir. közjegyző névalírás hitelesítéseken kívül vajmi kevés érdemleges ügyletet iktat az ügykönyvbe. A publikum azonban

ezidőszerint a be nem fejezett hagyatéki ügyekről nem a bíróságnál, hanem az illetékes kir. közjegyzőnél tájékozódik; mondhatni a „forgalomnak“ — legnagyobb része ezekből a kérdezősködőkből áll. A helyesen vezetett Kjö. lajstrom alapján akta nélkül könnyen és biztosan tudunk alapos felvilágosítást adni, holott ha abba csak az eljárás befejezését és az ügy beterjesztését jegyezzük be, — a közbeeső intézkedéseket pedig nem. — minden kérdezősködőnek fel kell keresni az aktáját, ami lényegesen több időbe kerül s amit helyes könyvvezetéssel meg lehet takarítani.

A 11.000/1928. I. M. számú rendelet 15. és 43. §-át a fentiek szerint feltétlenül meg kell változtatni a következő módon:

15. §. „A kir. közjegyző az A. minta szerint lajstromot (örökösödési ügyek lajstroma) vezet, amelynek 1—12. rovatain kívül a 13-ik rovatba a hagyatéki eljárás legfontosabb mozzanatai lehető rövidítéssel a tett intézkedés időpontjában bejegyzendők; a 14-ik rovatba pedig az örökösödési eljárás eddigi befejezését illetőleg a bírósághoz beterjesztését akadályozó körülményeket a késedelem döntő okait kell megfelelő vezérszóval akkor, amikor a bíróság részére a hivatalból hitelesítendő másolat készül bejegyezni.“ a szakasz többi része változatlanul marad.

43. §. „A hagyatéki bíróság ellenőrzi, hogy a kir. közjegyző a hagyatéki ügyeket késedelem nélkül intézi-e. A kir. közjegyző ennek lehetővé tétele érdekében minden naptári félév végén legkésőbb július, illetve január hó 15. napjáig beterjeszti a bírósághoz az örökösödési ügyek lajstromának hivatalból hitelesített másolatát“ (kimarad: és annak „Észrevételek“ rovatában szükség esetén külön indokolja az esetleges késedelmet.) A szakasz többi része változatlan marad.

A 15. és 43. szakaszoknak javasolt módosításával megfogjuk szüntetni a könyvvezetés különféleségét, egységes és helyes gyakorlat fog nyomában kifejlődni, lehetővé válik a jogkereső közönség gyors és biztos informálása és komollyá és alapossá válik a bírósági ellenőrzés.

A magyar közjegyzői karnak nincs oka a komoly bírói ellenőrzéstől tartani és az eddigi tapasztalatok igazolják, hogy az új örökösödési eljárással reánk háritott nehéz fel-

adatot a súlyos gazdasági helyzet dacára is sikerrel oldjuk meg. És minél inkább megerősödik a köztudatban ez a szép eredmény, annál inkább közeledünk ahhoz az időhöz, amikor az egész örökösödési eljárás — az öröklés útján szerzett jogok közhitelű tanusításának feladatával a kir. közjegyzők hatáskörébe fog átutaltatni.

Előleges bizonyítás.

Irta: *vitéz Barcza Ferenc dr.* kir. közjegyzőhelyettes.

Az 1930. évi XXXIV. t. c. életbeléptetésével a közjegyző ügyködési köre — különösen jogász munkálkodás szempontjából, — kibővül. Hogy azonban a gyakorlatban a törvény betűje mily mértékben fog érvényesülhetni, az a jövő titka.

A fenti törvénynek közjegyzői szempontból a legfontosabb újítása a 21-ik szakaszban található, mely szerint: „ha a bíróság előleges bizonyítás felvételét rendeli el, annak foganatosságát a kir. közjegyzőre bízhatja.“ Ez az újítás a közjegyző hivatáskörét — mint említettem — jelentősen bővíti, hivatásának és személyének kijáró tekintélyét emeli. Azonban ez az újítás új és az eddigi felelősségtől is fokozottabb felelősséget hárít a közjegyzőre. Ennek a felelősségnek súlyát tisztán fogjuk látni, ha megvizsgáljuk az előleges bizonyításra vonatkozó perrendi szabályokat, mely szabályok a bírói megbizottként eljáró közjegyző által helyesen és eredményesen csak akkor alkalmazhatók, ha a közjegyző a perrend szabályaival gyakorlati szempontból teljesen tisztában van, vagyis a közjegyző a per vitelét bírói szemmel és ítélőképességgel uralni képes.

Jelen elmélkedésemben csak a fenti törvényben foglalt és az előleges bizonyításra vonatkozó szabályokkal foglalkozom s a 54. és 56. §§-ban megjelölt közjegyzői ügykódések, amennyiben túl mennének az egyszerű ténytanúsításokon, amúgy is a jelen elmélkedés körébe vont szabályok alá esvén, az itt foglalt szabályok szerint intézendők el.

A bizonyításról általában.

A polgári perrendtartás (ezután röviden Pp.) az előleges bizonyításról mint a bizonyítás egyik módjáról intézkedik. Bizonyítás alatt értvén azt az eljárást, midőn valamely kétségbe vont tény valóságát bebizonyítani előzzák.

A bizonyításnak tárgya mindig ténykérdés. (Ez lehet feltételezett is). Miért is a tanúkihallgatásnak, vagy eskü alatti kihallgatásnak nem lehet tárgya valamely jogügylet, vagy okirat értelmezése. A esődtörvény 27-28. §§-ai szerint a nemleges körülmény bizonyítása is meg van engedve.

Valamely tény valóságának bizonyítása a perrend szerint történhet tanúkkal, okirattal, szakértői tanúskodással s a fél eskü alatti kihallgatásával. Ezen eljárási módokat szabályozza a polgári perrend (1911. évi 1., t. c.) is, kimondván, hogy a bizonyítás felvételét a perbíróság kiküldött vagy megkeresett bíróra is bízhatja, ki ezen eljárásban Pp. 385. §-a szerint jelzett jogkörrel jár el. Ezen jogkör illeti — szerintem — az 1930. évi XXXIV. t. c. 21. §-a alapján a kir. közjegyzőt is, annál is inkább, mert sem ezen törvény, sem pedig a 49.000/1930. sz. I. M. rendeletnek, mint végrehajtási utasításnak nincs oly intézkedése, mely intézkedésből az ellenkezőre lehetne következtetni. Sőt mivel egyáltalán semmiféle intézkedés ezen szabályok között a kir. közjegyző eljárására, mint bírói megbízott eljárására nem olvasható, joggal állapíthatja meg bárki, hogy a kir. közjegyzőt, mint bírói megbízottat az előleges bizonyítás felvételénél a Pp. 385. §-ában jelzett jogkör megilleti, mert ha ez nem így lenne, a kir. közjegyző, mint bírói kiküldött eredményes munkát végezni nem lenne képes.

A 21-ik §. szerint a kir. közjegyző mint bírói megbízott (kiküldött) a bizonyítási eljárásnál csak az előleges bizonyítást jogosult lefolytatni s csak a bíróság kiküldetésére s sohasem a fél egyszerű megkeresésére. A Pp. 381. §-a szerint pedig az előleges bizonyítás tárgya csak tanú kihallgatás és szemle lehet. (Szakértővel, vagy anélkül.) Megjegyzem azonnal, hogy szakértői meghallgatásnak előleges bizonyítási eljárásnál csak szemle keretében van helye.

Felek az anyagi jog körébe tartozó bizonyítási teher és a megesketés kérdésében is megegyezhetnek. A bíróság

(tehát a kiküldött is) a bizonyítást oly tényköörülményekre is kiterjesztheti, melyeket a felek nem hoztak föl. De ha ezen tényköörülmények a bizonyítás felvételéből, tanúk vallomásából, szemlével meg nem állapíthatók, akkor mellőzni kell. (Pp. 273. §.) A bizonyítás felvételt végzéssel kell elrendelni, mely végzésben meg kell jelölni a felek, képviselőik neveit, ezek lakhelyeit s ki kell tenni, hogy melyik fél a bizonyító fél. Ez utóbbit azonban a perbíróságnak kell az elrendelő végzésében megjelölni, valamint azt is, hogy mik a bizonyítandó tények, (esetleg hivatkozni is elég a mellékelt s a tényeket tartalmazó jegyzőkönyvre), mert ha ez utóbbi megjelölve nincs, a kiküldött az eljárás lefolytatását megtagadhatja. A feleket a tárgyalásra meg kell idézni, de idézés nélkül is megjelenhetnek. A szakértői szemlére a feleket megidézni nem mellőzhetetlen kötelesség. Azon perekben, melyekben az ügyvédi képviselet kötelező, úgy a fél csak ügyvédje kíséretében jelenhet meg a bíróság előtt, de a kiküldött előtt egyedül is megjelenhet s a tárgyalásba befolyhat. A szakértői szemléről a felet ki lehet zárni. A Pp. 290. §-ának 1. p. és a 3. bek. esetében a fél nem lehet jelen a tárgyaláson, ha az nem a bíróság helyiségében tartatik meg.

Az előleges bizonyítás.

A Pp. 383. §-a szerint a fél a bizonyítandó tények megjelölése mellett a kérvényben kérdéseit megjelölheti s a bíróság ezen kérdéseket, ha azt szükségesnek tartja, felteheti. Ha az előleges bizonyítás elrendelése iránti kérvényben, vagy kérdésben a 383. §. 1—4. pontjaiban felsorolt kellékek mindegyike nincs meg, úgy a kérelem elutasítandó. Kivéve a kereskedelmi törvény 347, 371, 409 és 481 §§. eseteit, amikor az 1—4. pontokban felsorolt feltételeknek a szemle elrendelése iránti kérelemben nem kell benne lenni. Az előleges bírói és szakértői szemle elrendelésére a perre illetékes bíróságnál terjesztendő elő a kérelem, mint már fentebb mondtam s ha a per külföldön folyik s sürgős az előleges bizonyítás lefolytatása (romlás veszélye, elhalálozás lehetősége, kivándorlás fenforgása), akkor a szemle tárgyának fekvési helye szerint illetékes járásbíróságnál kell a kérelmet előterjeszteni, valamint akkor is, ha perindítás előtt kéri az

eljárást. A sürgősséget a bíróság itéli meg. Ha a per a fellebbezési bíróság előtt folyik, vagy általa felfüggesztetett, úgy az előleges bizonyítás elrendelésére ezen bíróság illetékes. Ezen eljárás a Pp. 535. és 537. §§-ok eseteiben a felülvizsgálati eljárásban is elrendelhető, akár úgy, hogy az előleges bírói és szakértői szemlét a felülvizsgálati bíróság rendeli el, akár pedig úgy, hogy a hozzá intézett kérelemre az előleges bizonyítási eljárás lefolytatására a fellebb. bíróságot utasítja.

A fenti eljárásban a kiküldött, vagy megkeresett bíró, illetve kir. közjegyző idézi meg a feleket s a szakértőt is. Ha pedig az idézés kibocsájtására idő nincs, mert a szemle, vagy tanú kihallgatásnak foganatosítását azonnal kell eszközölni, úgy az ellenfél személyes megidézése mellőzhető. A megidézett, vagy hibája folytán meg nem idézett ellenfél távolléte nem akadályozza az előleges bizonyítás felvételének. (Pp. 383. §.) Ilyen esetekben azonban a távollevő ellenfél részére ügygondnokot kell kirendelni, ha igazolt jogképviselője nincs jelen a távollevőért, vagy nem volt megidézhető.

Ha a szabályszerűen megidézett felek a bizonyítási felvételnél meg nem jelennek, annak lefolytatását ez nem akadályozza meg. (Pp. 280. §.) A perbíróság azonban a fél kérelmére és költségére ezen bizonyítási eljárásnak újra ismétlését, vagy a már felvett bizonyításnak kiegészítését rendelheti el. Ha pedig a fél bebizonyítja, hogy önhibáján kívül maradt el a bizonyítási eljárásról s távolléte miatt hiányos az eljárás eredménye, a bíróság a kiegészítést köteles elrendelni. A kérelmező a bizonyítás foganatosításáról, vagy annak jegyzőkönyvbe foglalásáról le is mondhat. A bizonyítást az ellenfél kérelmére a kérvényben foglalt kérelem határán túlra is ki kell terjeszteni és foganatosítani.

A kérelmező köteles a bírósági felhívásra az eljárással járó költségeket előlegezni, vagy ezen költséget biztosítani. (Pp. 295., 349., 364. §§.)

Tanúkihallgatás.

A Pp. 286—314. §§-ai szabályozzák a tanúkihallgatást. A kihallgatandó tanú a Pp. 375. §. szerint műveltségi foka szerint oktató ki a hamis esküre és annak következmé-

nyeire. Ezt a figyelmeztetést meg is lehet ismételni. A félnek azonban nincs joga erre a tanút, vagy szakértőt figyelmeztetni. Valamint az egyik fél a másikat ugyancsak az eskü szentségére és a hamis eskü következményeire nem figyelmeztetheti. A tanút a kiküldöttnek arra is figyelmeztetni kell, hogy semmit abból, ami az ügyre tartozik, el nem hallgathat. (Pp. 310. §.) A 306. §. szerint úgy a tanú mint a szakértő, de a fél is először az általános kérdésekre hallgatandó ki. (Név, kor, lakhely, foglalkozás, családi állapot, a félhez való rokonsági, vagy egyéb függőségi viszonya.) A felek csak a bíró illetve a kiküldött engedélye alapján intézhetnek közvetlenül kérdéseket a tanúhoz, vagy szakértőhöz. (Pp. 307. §.) A szakértőnek is csak a bíróság (kiküldött) engedélyével van joga a felekhez, vagy tanúhoz közvetlenül kérdéseket intézni. (Pp. 359. §.) Ha a tanú, vagy fél vallomásáról, vagy a szakértő előadásáról szóló jegyzőkönyv elkészült, úgy a Pp. 309. §-a szerint felolvasandó s ennek megtörténtét a jegyzőkönyvben tanúsítani kell s a jegyzőkönyvet a járásbírói s a kiküldött előtti eljárásban az összes érdekelttel, különösen a kihallgatott tanúkkal alá kell iratni. (Pp. 251. §.) A tanúkkal mindig a vallomásuk alatt. Ha a fél a jegyzőkönyvbe foglaltakat azért kifogásolja, mert az nem fedi az általa előadottakat, úgy azt megfelelően ki kell igazítani. A most említett jegyzőkönyvben lefektetett tényállás is mindaddig bizonyító erővel bír, míg a bíróság azt a Pp. 408. §-a szerint ki nem javította. Tehát ezt a kiigazítást kérni kell és pedig vagy nyomban, vagy 8 nap alatt. Ha nem nyomban kérik a kiigazítást, úgy a kérvényben határozottan és világosan meg kell jelölni a kiigazítandó szöveget. A kiigazítást elrendelő határozat a jkvre feljegyzendő.

A felet, vagy tanút vallomása után a kiküldött csak akkor esketheti meg, ha a megkereső, illetve perbíróság azt elrendelte. Szerintem a szakértőt azonban akkor is a kiküldött köteles megeskütni, ha netalántán a megkereső vagy perbíróság ily irányú utasítást nem adott volna, mert a szakértőt előre kell megeskütni. Hogy a bíróság kit bocsájt esküre, szabadon mérlegeli, mert arra nincs szabály, hogy a bizonyító fél ellenfelét köteles a bíróság megeskütni akkor, ha a felajánlott bizonyítás nem sikerült, mert a bizonyító fél

vallomását a bíróság egyedül is elfogadhatja esetleg valónak. (Pp. 371. §.) Az eskü kivételére vonatkozó bírói utasítást a megkeresett kir. közjegyző is köteles teljesíteni s ezt csak oly ok, vagy okok észlelése után van joga nem teljesíteni, mely ok, vagy okokról az iratok adatai szerint a bíróság tudomással nem bírhat. Erről a megkeresett a bíróságot értesíteni köteles s ha erre a bíróság a megeskütést rendelő határozatához ragaszkodnék újabbi határozatában is, úgy a kiküldött minden további nélkül az esküt kivenni tartozik.

Hogy a tanút a bíróság, vagy a kiküldött az eljárás melyik szakában hallgatja ki s mily sorrendet állapít meg a tanúk s a tanú s a felek kihallgatásánál, teljesen bírói cognitio tárgya. Azonban úgy a tanút, mint a felet is a bírónak illetve a kiküldöttnek kell kihallgatnia, mert ellenkező esetben (például az eljáró közjegyző helyettese, vagy jelöltje, vagy épen segédje, vagy a felek, illetve jogi képviselőik) az eljárás érvénytelen. A tanú utasítható arra, hogy vallomásának megtétele előtt jegyzeteit olvassa el, emlékezetét frissítse föl s bizonyos tényekről vallomástétel előtt meggyőződést szerezzen.

A perbíróság meghatalmazhatja a kiküldöttet arra, hogy majd nála bejelentett tanúkat kihallgathassa. Ha pedig a felek egyöntetűen ily tanú kihallgatását kérik a kiküldöttől, kit később leküzdhetetlen akadályba fog ütközni kihallgatni, a kiküldött a kihallgatást bírói utasítás nélkül is foganatosíthatja s ha kell, ezen kihallgatást székhelyén kívül is foganatosíthatja. Tehát egyéb tanúkihallgatásnál a kiküldött csak a székhelyén működhetik. A kiküldött az idézőben megjelölheti azon tényeket is, melyekre a tanú vallomástételre idéztetik s fel lehet hívni a tanút arra is, hogy bizonyos okiratot hozzon magával. De az okirat felmutatására a tanú csak akkor kötelezhető a kiküldött által, ha a perbíróság ezen okirat felmutatását elrendelte (Pp. 308., 313. §§.).

A kiküldött hatásköre a Pp. 313. §-a értelmében minden intézkedésre kiterjed tehát azokra is, melyeket a Pp. 296. §-a is meghatároz. Mivel pedig az 1930. évi XXXIV. t. c. 21. §-a értelmében ráruházott jogkörénél fogva a kir. közjegyzőt is mint bírói megbízottat (kiküldöttet) megilleti az a jog, hogy a 296., 303., 304., (3. bek.) 310. §§-okban foglalt

költségekben s pénzbüntetésben a tanút, vagy szakértőt marasztalja, jogköre bírói korlátozott hatáskörnek mondható.

A kiküldöttnek is jogában áll, hogy a tanú meg nem esketése felett, a megkereső bíróság által előírt utasítással ellenkezőképen járjon el, ha úgy látja, hogy az eskü ki nem vételével nagyobb hátrány és kiadás jár. Ezen cselekményét azonban a kiküldött köteles a jkvben megindokolni.

Ha a kiküldött a tanút, vagy a szakértőt megbünteti, ez ellen a felfolyamodásnak van helye, valamint felfolyamodásnak van helye a tanúdíj és költségek megállapítása ellen is. (Pp. 561—562. §§.) A tanúnak joga van magát kimenteni s az erről szóló kérvény illetékmentes.

A Pp. 298. §-a megjelöli azokat a személyeket, akik ezen szakaszban megjelölt esetekre nem hallgathatók ki. A Pp. 298. §-ban meghatározott esetek a kizárási okok, melyek hivatalból veendő figyelembe. Ez azt jelenti, hogy ezen okok megléte esetén a tanúhoz kérdéseket intézni nem szabad, még abban az esetben sem, ha maga a tanú vallomástételre késznek is nyilatkozik. A Pp. 299. §-ában foglalt mentességi okok a tanúkihallgatásnál hivatalból nem észlelendő akadály, de viszont jogot ad a tanúnak arra, hogy a vallomástételt megtagadhassa. A kiküldött a mentességi okok elhárítására intézkedést nem tehet, — közhivatalnok stb. titoktartás alól való felmentése iránti megkeresés intézésére csak a perbíróság illetékes. Vagyoni sérelem miatt a tanuskodás csak akkor tagadható meg, ha ez a sérelem a tanút érné. A beavatkozó is megtagadhatja emiatt a vallomástételt. A Pp. 299. §. eseteiben a tanút arra figyelmeztetni kell, hogy a vallomástételt joga van megtagadni. Ha a tanút a kiküldött hallgatja ki, a megkereső bíróság nem mondhatja ki már a megkereső végzésében, hogy a tanú a vallomástételt megtagadhatja. Tehát a kiküldöttnek kell arra ügyelni, hogy a megtagadásnak fenforog-e jogosultsága s erre ő köteles a tanút figyelmeztetni. Jogelőd nem tagadhatja meg a vallomást azért, mert az amire meghallgattatni elrendeltetett a jogutódlás előtti tényekre vonatkozik. Ha a tanú a vallomástételt megtagadja s emiatt nem akar a kiküldött előtt megjelenni, azt előre bejelenteni köteles. Az a tanú, aki a vallomástételt, vagy az eskületételt megtagadta a tárgyalás végéig ezt visszavonhatja.

Ha a tanúkat különböző ténykörülményekre kell kihallgatni, úgy egymás vallomástételénél jelen lehetnek. (Pp. 304. §.) A tanúkat egyenként kell kihallgatni. A tanúkat szembesíteni a kiküldött is jogosult és pedig ezt a kihallgatás ismétlésével is össze lehet kötni. Az ellentétes tényeket valló tanúk szembesítése nincs kötelezővé téve. A Pp. 310. §. szerinti figyelmeztetést egyszerre több tanúhoz is lehet intézni, de a megesketést azonban külön, külön kell eszközölni.

A tanú összefüggően mondja el, mit a kérdéses ténykörülményekre tud, mikor is jegyzeteibe betekinhet. Joga van a tanúnak ahoz is, hogy ezen vallomás megtétele után az előadottakat írásban a bíróságnál, kiküldöttnél benyújtsa. A tanú által benyújtott feljegyzést fel kell olvasni s azt a jkvben meg kell jegyezni s benyújtott jegyzékét a jkvhöz kell csatolni s azt a jkvbe meg kell jegyezni s benyújtott jegyzékét a jkvhöz kell csatolni. A tanú vallomásából csak azt kell jkvbe foglalni, mi az ügyre tartozik. Szószertint a vallomást csak akkor kell jkvbe venni, ha ennek szükségessége az ítélet hozatalára fontosnak mutatkozik. A vallomást vagy a kihallgatás folyamán, vagy annak befejezése után kell jkvbe foglalni s az későbbre semmi szin alatt nem halasztható. Ha a tanú vallomását tartalmazó jegyzőkönyv aláírását metagadja — ezen ténye a jkvnek a bizonyító erejét nem érinti, de ezen bizonyító erőt a bíróság mérlegeli. Ha a kiküldött jegyzőkönyvvezetőt alkalmaz, úgy annak is alá kell írni a jkvet ebbeli minőségének feltüntetésével mellett. Ha a résztvevő személyek a kiküldött előtti eljárásban a jkv aláírását metagadják, úgy a metagadás okát vagy az aláírás hiányának egyéb okait a jkvben meg kell jegyezni. A jkvben azt is tanúsítani kell, hogy a felek előtt az teljes terjedelmében felolvastatott és megértelmezett s a felek el is fogadták.

A Pp. 310. §-a írja elő a tanúk megesketését. Ha a vallomás a lényeges körülményekre valótlannak látszik, vagy ha a kiküldött arról győződik meg, hogy a tanú egyike-másika valamelyik féllel ellenséges viszonyban van, vagy vallomástételében a tanú erősen ingadozó, ellentmondásokba keveredett, ha a tanú nyereségvágyból elkövetett bűncselekmény miatt jogerősen elítéltetett, vagy vád alatt áll, kiküldött a megesketését mellőzi és ennek okát a jkvbe megjegyzi.

Ha mind a két fél ellenzi a megesketést, akkor azt mellőzni kell. Házassági, általában státság perekben a tanúk megesketését a felek el nem engedhetik. Azok, kik a vallomástételt metagadhatják s ezen jogukkal nem éltek, vallomásukra megeskethetők.

A tanúnak meg kell állapítani költségét s egyéb kiadását. Ez a tanúnak akkor is jár, ha tévesen idéztetett.

Szemle.

Pp. 340—349. §§.

A szemlével bizonyítandó ténykörülményeknek a perre döntő fontossággal kell birni. A kiküldött is, akár csak a bíróság bárhová bemehet, hogy fogantatosíthassa a szemlét s amennyiben arra szükség van, karhatalmat is igénybe vehet és alkalmazhat. Kutatás esetében a kiküldött köteles az iratokat ezen okok megjelölésével a megkereső bíróságnak visszaküldeni, mert kutatást csak bíróság fogantatosíthat. A szemle irányára és módjára vonatkozó indítványait a felek a kiküldött előtt is metgethetik, mikor is ezen alkalommal a szakértőkhöz intézendő kérdések megfogalmazásába is belefolyhatnak. (Pp. 347. §.)

A bíróság a felek ellenzése dacára is elrendelheti a szakértői szemlét. A szakértő személyére a felek meg is egyezhetnek. Mindegyik fél külön szakértőt jelölhet, mikor a bíróság külön bírói szakértőt is rendel. A perrend a szakértők számát nem határozza meg. (Pp. 350. §.) A szakértőt a kiküldött is kirendelheti. (Pp. 351. §.) Ha a perbíróság a szakértő kirendelésére a feleket meg nem hallgatta, úgy a kiküldöttet utasíthatja, hogy erre a feleket hallgassa meg. Tehát a felek a kiküldött előtt is kijelölhetik a szakértőt. A perbíróság által kinevezett szakértő helyett a kiküldött csak akkor rendelhet ki más szakértőt, ha a kiküldöttet erre a per- illetve megkereső bíróság felhatalmazta. A kiküldött a szakértőre vonatkozó kényszer eszközök alkalmazására is jogosítva van. A felebbezési bíróság is rábizhatja a kiküldöttre a szakértő kinevezését. Joga van a kiküldöttnek a szakértőt fel is menteni. Ha a szakértő kéri felmentését s a kiküldött a kérelmet nem teljesíti, a szakértő ez ügyben a perbírósághoz fordulhat s a perbíróságnak ily tárgyú ké-

relmére hozott megtagadó határozata ellen pedig felfolyamodással élhet. A szakértőt csak pénzbüntetéssel lehet büntetni s ezen pénzbüntetés azonban átváltoztatható behajthatatlanság esetében fogház büntetésre.

A szakértő kihallgatása ép oly módon történik, mint a tanúké, csak a szakértőnek előre kell esküt tenni arra, hogy pártatlanul s legjobb tudása s lelkiismerete szerint fogja kötelességét teljesíteni. A felek a szakértőnek az esküt el is engedhetik. Bár a szakértő mint a perben szereplő tanú már esküt tett, a szakértői esküt köteles letenni. Az állandóan alkalmazott és ilyen minőségben esküt tett szakértőt külön megesketés helyett hivatali esküjére kell figyelmeztetni. (Pp. 358. §.)

Ha kiküldött nem vesz részt a szemlén, vagy a felek arról előre értesítve nem lettek, valamint sem a hely, sem az időpont nincs megjelölve s így foganatosítatik a szemle, az hatálytalan, mert a bíróságnak a szakértőt be kell vezetnie. (Pp. 360. §.) A felek úgy a kiküldött, mint a szakértő figyelmét bizonyos ténykörülményekre felhívhatják. Ha a bíróság kifejezetten megengedi azt, hogy a szakértő bírói (kiküldötti) közreműködés nélkül is működhet, úgy a bevezetés után a kiküldött a szemle helyéről eltávozhat. Ha ez a kiküldő végzésben ki nem mondatik, úgy a fél a kiküldött eltávazása után, vagy jelen nem létében, a szakértőt a megszemléendő tárgyhoz beengedni nem köteles. A szakértő véleményét vagy jkvbe veszi a kiküldött, vagy a szakértő által írásban benyújtott véleményt — külön iratot — csatolja a jkvhöz. A véleményt azonban okvetlen a jkvbe foglalás, vagy a különiratnak a jkvhöz való csatolása előtt előszóval a szakértőnek el kell mondani és pedig lehetőleg már magán a szemlén s azután következhet a jkvbe foglalása, vagy arról szóló iratnak a jkvhöz csatolása. Ha több szakértőnek véleménye teljesen egyező, úgy azt együtt is előadhatják s jkvezhetik, ha nem egyező, úgy külön-külön hallgatandók meg s külön-külön foglalandók jkvbe s csatolandók a jkvhöz. A szakértő díjait a kiküldött állapítja meg. Ha ezzel az érdekeltek nincsenek megelégedve, felfolyamodással élhetnek ezen végzés ellen, mikor is ezen felfolyamodásnak már a kiküldött is eleget tehet, ha azt teljesíthetőnek ítéli. (Pp. 361. §.)

A szakértő a tárgyalás befejezése előtt, ha el akar

távozni a tárgyalás helyiségéből, engedélyt köteles erre a kiküldöttől kérni.

Beismerésről (lemondásról) általában.

A beismerés tulajdonképen nem bizonyítási mód, de annak feleslegessé tétele. A beismerés, mely az ellenfél által állított tényre vonatkozik, vissza nem vonható. Ha nem az ellenfél által állított tényre vonatkozik a beismerés, azt mindaddig vissza lehet vonni, míg az ellenfél nem veszi azt tényállításai közé. Valamint vissza lehet vonni azt a beismerést, melyet az ellenfél tagad. A járásbírósi és a kiküldött előtti eljárásban a beismerést jkvbe kell venni, a törvényszéki eljárásban nem kötelesség, de lehet. (Pp. 245. §. 2. bek. s 498. §.) Ha kiskorú van beismerésben, ezen beismerés mérlegelés tárgya. Ha a képviselője ismer be valamit, úgy ez feltétlen érvényes beismerés. Ha az ügyvéd által tett beismerést a fél nyomban visszavonja, úgy az a visszavonás hatályos. Viszont az ügyvéd által képviselt fél is tehet érvényes beismerést, ha az ügyvéd ellenkezőt is állítana. A kiküldött eljárásban a beismerésre vagy lemondásra vonatkozó összes mozzanatot fel kell venni a jkvbe s magát a beismerés tényét teljes szövegében. Ha az jkvbe nincs belefoglalva úgy részítéletet a bíróság beismerés vagy lemondás alapján nem is hozhat. Valamint a jkvbe nem foglalt beismerést a fellebbezési bíróság nem köteles hatályosnak elismerni, hanem azt szabad belátása szerint mérlegeli. (Pp. 498. §.)

A tárgyalási szabályok.

A Pp. 238. §-a szerint a kikiáltás előtt elnapolásnak, a kikiáltás után pedig elhalasztásnak van helye. Elnapolást a félnek a tárgyalási nap előtt írásban kell kérni és pedig oly időben még, hogy az elnapolásról az ellenfelet, tanúkat, szakértőket értesíteni lehessen. Ha a felek mindannyian jelen vannak, tehát egyöntetűen kérik a tárgyalás elhalasztását, úgy az elhalasztás, vagy elnapolás alkalmával nyomban kitűzhető az új tárgyalási határnap s ezt a megjelentek előtt előszóval ki kell hirdetni. (Pp. 149. §.) A halasztásról, vagy elnapolásról a kiküldött jkvet köteles felvenni.

Általában a jkvnek a tárgyalás egész menetét tartal-

maznia kell. A tárgyalás megnyitása után, ha már korábban is tartatott tárgyalás, a jkvben meg kell említeni, hogy a korábbi tárgyalás jkve felolvastatott, illetve ezen tárgyalás eredménye a kiküldött által ismertette lett. Ha a kiküldött valami okiratot olvasott fel, ezt a jkvbe meg kell említeni, valamint azt is, hogy mily bizonyítás fogatosítatott s ki által. A jkvbe csak a bíró, illetve a kiküldött dictálhat, vagy írhat. A feleknek, vagy jogi képviselőiknek s a tanúknak, vagy szakértőnek tilos a jkvbe írni, vagy dictálni. (Pp. 504. §.) Az a jkv., melynek kellékei a Pp. 243. §-ban leírtakat nem tartalmazza, szabálytalan. Ha a jkv. szabálytalan, akkor például a jkvbe foglalt beismerésnek jogi hatása nincs. A kiküldött előtti eljárásban a Pp. nem írja elő a nyilvánosságot. Ha a felek közül valamelyik különiratot csatol, úgy a jkvbe ez megemlítendő, valamint az is, hogy ki csatolta azt be s a különiratra is rá kell vezetni, hogy milyen jkvnek képezi a mellékletét s ki adta azt be. A tanú vallomása akár első akár harmadik személybe fogalmazható. Ha a kihallgatás ismételtetik, amennyiben a régivel egyező, elég annyit jkvbe venni, hogy a vallomás a régivel egyező. Ha csak kis részben változott, úgy csak az eltérő részleteket kell a jkvbe foglalni. A tanú különiratban is becsatolhatja vallomását, azonban azt a tanú mégis köteles a kiküldött (vagy bíró) előtt élőszóval is előadni. A jkvben meg kell említeni azt is, hogy a tanú, vagy fél figyelmeztetve lett a hamis esküre és annak következményeire, mert ennek a jkvbe való megemlítése büntetőjogi szempontból nagy fontosságú. Ugyanazon ügyben egy jkvet kell készíteni s egyik tárgyalást a másik után folytatni kell. Folytatólagos tárgyalásról csak az esetben kell új jkvet készíteni s azt új számmal ellátni, ha közben az ügy vissza került a bírósághoz s ezen visszaküldés után új határozatot hozott az ügyben. De ekkor is a régi s új jkvön kölcsönösen fel kell jegyezni az ügyszámokat. Ha a jkv. új határnapon folytatattik, az illeték szempontjából ez új jkvnek veendő. Ha a jkv. több ívből áll, azokat a közjegyzői törvényben megjelölt módon kell összevarrni. Ugyancsak a közjegyzői törvényben szabályozott módon kell eljárni a törlések s beszúrások eszközlésénél is. Semmit sem szabad a sorok közé, vagy fölé írni. A jkv. szélén kell megjegyezni a beszúrást, s a beszúrást jkv. végén kell a jkvbe beírni.

A jkvet a szóváltások után kell felvenni, miután a kiküldött megítélni képes, hogy az ügyre abból mi tartozik s csak azt kell a jkvbe beírni. Jogi fejtegetések jkvbe foglalásának rendszerint helye nincs. A tulajdonképeni bizonyítási anyag jkvbe foglalásánál legelőször is azt kell megjelölni, ami a felek között nem vitás s csak azután kell azt beírni, mi a felek között vita tárgyát képezi.

Ha a felek gyorsíró alkalmazását kívánják, úgy azt a kiküldött a kérő fél költségére alkalmazhat.

Ha a kiküldött az összes alakszerűségeket az eljárásban betartotta, csak magával a jkvel lehet ezeket bizonyítani. Csak a jkvel bizonyítható a kiküldött közreműködése, jkv-vezető alkalmazása, a felek jelenléte s annak megemlítése, hogy a tárgyaláson melyik fél vett részt, a határozat felolvasása s a tárgyalás menete. Mással is bizonyíthatók a bizonyítási formások s a 244. §. 1—4. pontjai szerinti jkvi megállapítások valódisága. Az ellenbizonyítás a jkvel szemben is meg van engedve.

A kiküldött is köteles megengedni a félnek, vagy a perbelépett jogelődnek, vagy ezek ügyvédjének, hogy az iratokba betekinthessenek s azokat le is másolhassák. Amennyiben pedig a most megjelölt személyek hiteles másolatok kiadását kívánják, a kiküldött ezeket kiadni köteles. Erről jkvet nem kell felvenni, hanem a másolatokat — szerintem — a rendes sorkönyvbe kell beiktatni.

Nem feleknek s ezek ügyvédjeinek csak arról adható felvilágosítás, hogy az iratok hol találhatóak. Ha azonban a felek beleegyeznek, úgy idegennek is meg kell adni az ügy érdemére tartozó felvilágosításokat s betekintésre meg kell mutatni az iratokat. Tehát ebben az esetben sem kell a perbíróságtól ily célból engedélyt szerezni, felmutatni.

* * *

Ha a közjegyzőt a 385. §-ban megjelölt jogkör, — különösen a kényszer szabályok alkalmazhatásának a joga, — meg nem illelné, könnyen illuzóriussá válna megbízatásának értelme s szánalmasan festene adott s nehéz helyzetekben működése.

Felfogásom szerinti hatáskör bővülés a közjegyzőtől bírói ítélőképesség kifejlődését és meglétét, a dolgoknak

higgadt megítélését, az eljárásban a történések rugóinak, okainak s ezen okok jelentőségének böles meglátását, a határozatok hozatalában a logikus és mérsékelt álláspontra helyezkedést s egyuttal tántoríthatatlanságot követel, mert csak ily viselkedés lesz méltó a közjegyzőhöz, a közjegyzői hivatáshoz.

Az 1930. évi XXXIV. t.-c. 56. §-a a közjegyzői gyakorlatban.

Irta: Dr. Barcs Ernő kir. közjegyző.

A törvénykezés egyszerűsítéséről szóló törvényről Közlönyünk 1930. évi decemberi száma Dr. Kőrössy Bertalan kir. közjegyző úr és Dr. Antalfy-Zsiros Aladár kir. közjegyző-helyettes úr által irt egy-egy cikket közöl.

Mindkét cikk azzal zárul, hogy a törvény által a kir. közjegyzőkre ruházott új hatáskörben követendő eljárást majd a gyakorlat s a vonatkozó iratminták fogják kialakítani és az eljárás egyöntetőségét megteremteni.

Mit jelent ez? Azt, hogy a gyakorlatban nekünk magunknak kell megtalálnunk a feleletet azokra a nyílt kérdésekre, amelyekre a törvény rendelkezést nem tartalmaz s amelyekre az életbeléptető rendeletben sem találjuk meg a várt útmutatást.

Szükségesnek tartom tehát a fentemlített két cikk elejtett fonalát felvenni és e lap hasábjain a még nem is egy hónapja életbeléptett törvénynek a közjegyzői gyakorlatban való alkalmazása körül már a lezajlott rövid idő alatt is felmerült és megoldásra váró kérdéseit. — az egyöntetű eljárás megteremtése céljából megbeszélni.

A törvény életbelépése óta elmúlt idő még rövid ahhoz, hogy e cikkem keretében a gyakorlatban felmerülhető összes kérdéseket felvethessem. Mindamelllett úgy vélem, hogy a kérdések megbeszélésével késlekednünk nem szabad, mert éppen az átmeneti időben leginkább előforduló vitás kérdések megoldását — a téves magyarázatok és helytelen irányú

gyakorlat kialakulásának megelőzése sürgős kötelességünk kéteszik.

Eddigi tapasztalataim szerint nemcsak a közönség, hanem az előjáróságok, sőt egyes bíróságok is úgy értelmezték a törvényt, hogy mindazon esetekben, amelyekben a törvény életbeléptetése előtt az előjáróságok állították ki a házassági perekhez szükséges helyhatósági bizonyítványokat, — ezentul a helyhatósági bizonyítványokkal eddig igazolt tényeket a kir. közjegyző útján kell tanusíttatni. Csak nehezen sikerül az előjáróságok által ezen tévedés folytán a közjegyzőhöz utasított feleket meggyőzni arról, hogy a Te. (1930. évi XXXIV. t.-c.) 56. §-a, mely a Pp. 648. §-ának 3-ik bekezdése helyébe lép, a kir. közjegyzők hatáskörébe *csakis* a házassági törvény 77. §-ának a.) pontja alapján, a házassági életközösség visszaállítására kötelező birói határozat kibocsátása iránti *kérelemhez* szükséges — „az elhagyásra és az elhagyás tartamára vonatkozó adatokat és bizonyítékokat” tartalmazó tanusítványok kiállítását utalta. Egyéb tények tanusítása tehát, — pl. hogy az életközösség visszaállítására kötelezett fél a birói felhívásnak eleget nem tett, — hogy a házasságból származott-e gyermek stb. stb. — minthogy ezek már a *kereset levélben* adandók elő (Pp. 651. §. 3. bek.) — az eddigi szabályok szerint bizonyítandók (helyhatósági bizonyítvánnyal) és nem tartoznak a kir. közjegyzők ténytanusításának körébe.

Felmerült a gyakorlatban az a kérdés, hogy vajjon a törvényhozónak szándékában állhatott-e, hogy a kir. közjegyző a Te. 56. §-ában említett tanusítvány kiállítása végett a fél által megnevezett tanuk kihallgatását *az előleges bizonyításfelvétel* szabályai szerint fogatosítsa. Tehát: például szükséges-e, hogy a tanukat megnevező fél a Pp. 381. §-ának 1. bekezdése és a Pp. 383. §. 4. pontja értelmében igazolja ellenfelének (az őt elhagyó házastársának) beleegyezését ahhoz, hogy a kir. közjegyző a tanukat kihallgathassa?

Szükséges-e a Pp. 384. §-a értelmében az ellenfelet (a másik házastársat) a tanuhallgatás fogatosításáról értesíteni, vagy ha jókor nem értesíthető, részére ügygondnokot kirendelni?

Nézetünk szerint a dolog természetéből folyólag a törvényhozó azt nem akarhatta, hogy a házastársát hűtlenül

elhagyó fél esetleg a megnevezett tanuk kihallgatásához való hozzájárulás megtagadásával megakadályozhassa azt, hogy elhagyott házastársa a Te. 56. §-ában előirt tanusítvánnyal felszerelt kérvénnyel folyamodhassék a bírósághoz aziránt, hogy az őt elhagyó házastársát a házassági életközösség visszaállítására kötelezze.

Ezért tehát a megkereső házasiél által megnevezett tanuk kihallgatásához a *másik házasiél beleegyezésének igazolását és a tanuhallgatás foganatosításának határnapjáról való értesítését mellőzhetőnek tartjuk.*

Kérdés tárgya volt az is, hogy ha csupán a két tanu jelenik meg az érdekelt házastárs nélkül a kir. közjegyző előtt és arra kéri a közjegyzőt, hogy a Te. 56-§-a értelmében szükséges tanusítványnak az általuk megnevezett házasiél részére leendő kiállítás céljából őket hallgassa ki és vallomásukra eskesse meg, a közjegyző ezen kérelemnek eleget tehet-e?

Nézetünk szerint *ennek nem lehet akadálya* a Te. 56. §-ának az a rendelkezése, hogy a közjegyző „a fél által megnevezett tanukat” hallgatja ki. Ez nem azt jelenti, hogy a félnek a tanuk megnevezése végett a közjegyzőnél személyesen meg kell jelennie, mert hiszen a gyakorlatban a tanuk önszántukból úgy sem fognak a közjegyző előtt megjelenni, hacsak őket erre az a házasiél, akinek a tanusítványra szüksége van, előzetesen fel nem kéri. Adódhatik az életben olyan eset, hogy a fél távolléte, vagy betegsége miatt a közjegyző előtt meg sem jelenhetik, vagy hogy a tanu, akivel bizonyítani tud vagy akar, más városban lakik. *Nem tartjuk tehát kizártnak a közjegyzőhöz posta útján küldött levélbeli megkeresésben megnevezett tanunak, vagy tanuknak kihallgatását és erről a fél részére tanusítvány kiadását sem.*

A Te. 56-§-a kimondja, hogy a Te. 21. §-ának utolsó bekezdését a Te. 56 §-a esetében is alkalmazni kell. — ami azt jelenti, hogy ha a fél szegénységi jogban részesül, *egyelőre* a kir. közjegyző díjának viselése alól is fél van mentve.

Ezt a rendelkezést is sokan tévesen értelmezik, amennyiben azt kívánják, hogy a kir. közjegyző a fél által felmutatott szegénységi bizonyítvány alapján díj- és bélyegmentesen adja ki a tanusítványt, holott a törvénynek fentebb idézett szavaiból kétségtelenül megállapítható, hogy *csak a sze-*

génységi jogban részesült fél mentesül *egyelőre* a díj fizetése alól. Szegénységi jogban részesült félnek pedig csak az tekinthető, akinek a *bíróság* a szegénységi jogot a Pp. 112. és 113. §§-ai értelmében már megadta és a ki ezt a vonatkozó végzés felmutatásával igazolja. Enélkül a fél bélyegmentességben egyáltalán nem részesülhet, a díjak fizetése alól pedig még *„egyelőre”* sincs felmentve.

Itt azután kérdésessé vált, hogy a kir. közjegyzőket ezen tanusítványok kiadása körüli eljárásért minő díjak illetik?

Különböző összegek felszámításáról hallottunk. Épen ezért ebben a kérdésben is okvetlenül szükségesnek tartjuk az egyöntetű eljárást. Egy legutóbb tartott értekezleten, melyen több kartársunk vett részt, a díjfelszámítás kérdésében a következő megállapodásra jutottunk:

1.. Állandódíj a 60.600/1926. I. M. sz. rend. 11. §-ának 10. pontja alapján	6 P 50 f.
2.. Időszerinti díj (1 órát számítva)	7 „ 50 „
3.. Írásdíj (3 oldalas jegyzőkönyvért)	1 „ 50 „
4.. Jegyzőkönyvi bélyeg	1 „ 60 „
5.. A tanusítványért: (3 oldalas)	
a., írásdíj	1 P 50 f.
b., hitelesítési díj	3 „ — „
c., bélyeg	1 „ 60 „
6.. Forgalmi adó	— „ 40 „
	<u>Összesen: 23 P 60 f.</u>

Az igazoltan megadott és illetékmentességgel is járó szegénység esetén ez a díj a 3 P 20 f. bélyegköltséggel csökken.

A díjak a szegényjogos ügyekben kiadott tanusítványokon is felszámítandók és azokra feljegyzendő, hogy kifizették-e, vagy pedig, hogy a fél a díjak fizetésére nézve egyelőre megadott felmentést igénybe vette-e?

Ezt a feljegyzést célszerűnek tartjuk azért, hogy a bíróságnak módjában álljon a perköltségben marasztalendő felet a tanusítvány beszerzésével felmerülő közjegyzői díj megfizetésére is kötelezni.

E részben szükségesnek tartanók, ha a kamarák az igazságügyi kormánytól olyan rendelkezés kibocsátását kérnék, hogy a bíróságok azokban — a házassági törvény

77. §-ának a., pontja alapján indult — bontó perekben, — amelyeket megelőző felhívási eljárásban a kérelemhez a Te. 56. §-a alapján kiállított közjegyzői tanusítvány csatolva, — a jogerős ítéletnek egy kiadmányát a tanusítványt kiállító kir. közjegyzőnek adják ki. Csak ily módon válnék lehetségessé a közjegyzők számára az, hogy tudomást szerezzenek arról, hogy ki tartozik a szegényjogos ügyekben általuk egyelőre díjmentesen kiadott tanusítványokért járó díjakat kifizetni, s kinél kisérelheti meg azok behajtását. Enélkül ezek — az esetek 80 %-ában „egyelőre” ki nem fizetett díjak elveszettnek tekinthetők, mert azok nyilvántartása lehetetlen, sőt a perköltségek viselésében marasztalt fél nevét és lakását sem tudhatjuk meg, mivel a házassági bontóper irataiba betekintést sem nyerhetünk.

Egyelőre csupán ezeket a kérdéseket kívántam ehelyütt felvetni és ezuttal a fentebb elfoglalt álláspontok szemelőtt tartásával idő- és munkamegtakarítás, valamint az egyöntetű gyakorlat létrehozása céljából egyik értekezletünkön általam előterjesztett és a jelenvolt kartársaim által egyhangulag elfogadott három tanusítványmintát bátorodom közreadni.

Az *A., alatti minta* arra az esetre szól, ha a fél a tanukkal együtt jelenik meg és kéri a tanusítvány kiadását;

a *B., alatti minta* esetében a fél levél útján keresi meg a közjegyzőt a tanuk kihallgatása és a tanusítvány kiadása iránt, —

a *C., alatti mintánál* pedig egyedül a tanuk jelennek meg és kérik kihallgatásukat.

A.) minta

²⁷
— 1931. — ügyszám.

T a n u s í t v á n y.

En *Dr. Bares Ernő*, budapesti királyi közjegyző helyettese: *Dr. Szakáts István*, — az alább szóról-szóra leírt jegyzőkönyvben foglalt tények valóságát tanusítom.

J e g y z ő k ö n y v.

Készítette *Dr. Bares Ernő* budapesti királyi közjegyző Budapesten 1931. Ezerkilencszázharmincegy évi január hó 12. tizenkettedik napján.

Mely alkalommal megjelent előttem: *az általam személyesen ismert Nagy Béláné született Kiss Irén magántisztviselő, budapesti (V., Klotild utca 10 szám alatti) lakos*

és felkért arra, hogy férje: *Nagy Béla kereskedő, budapesti (VIII., József-körut 11 szám alatti) lakos* ellen a házassági életközösség visszaállítására kötelező birói határozat kibocsátásához az 1930. évi XXXIV. törvénycikk 56. §-a értelmében szükséges tanusítványt az egyidejűleg előállított és általam kihallgatandó alább nevezett tanu (k) vallomása alapján *a budapesti kir. törvényszék 1 P. 47518/1931. számú végzése szerint neki megadott illetékmentességgel is járó szegényjogon — bélyegmentesen* részére szolgáltatssam ki.

Ezen megkeresés folytán az egymástól elkülönítetten kihallgatott tanuk a Pp. 305. §-ában előírt figyelmeztetés után előttem a következő vallomást tették:

1). *Dénes István tanu, 28. éves, nagykovácsi-i születésű, budapesti (V., Klotild u. 10.) lakos, családi állapota: nős, — foglalkozása: házfelügyelő, érdekeltsege az ügyben nincs, akit személyesen ismerek*

a következőket vallja: *Nagy Béláné született Kiss Irén 3 éve lakik Budapesten, V. Klotild utca 10. szám alatti házban, melynek házfelügyelője vagyok, s innen tudom, hogy férje Nagy Béla múlt év március havában a feleségével közösen lakott V. emelet 3. ajtószámú lakásból elköltözött, s a mai napig is nejétől különváltan él.*

Felolvasás után jóváhagyva aláíratott.

Dénes István s. k.

Tanu a Pp. 310. §-ában előírt esküt előttem letette.

2). *Kiss Imre tanu, 42. éves, felsőgallai születésű, budapesti (Berlini-tér 4. sz.) lakos, csa-*

ládi állapota: *nőtlen, foglalkozása: honvéd százados, érdekeltsége az ügyben nincs, Nagy Béláné bátyja, aki, személyazonosságát félárú jegy váltására jogosító arcképes M. Á. V. igazolványával igazolta, a következőket vallja: Nagy Béláné testvérem, s innen tudom, hogy férje 1930. évi március 10-én a Budapesten, V. Klotild utca 10. szám alatt levő, legutolsó közös lakásukról elköltözött és tőle azóta különváltan él.*

Felolvasás után jóváhagyva aláíratott.

Kiss Imre s. k.

Tanu a Pp. 310. §-ában előirt fogadalmat előttem letette.

Ezután az ügyfél az előtte felolvasott jegyzőkönyvet jóváhagyva aláírta. A megkereső ügyfél részére az igazoltan megadott szegényjog alapján, a bélyegmentes tanusítványt kiadtam.

Kelt mint fent.

<i>Díjjegyzék:</i>	<i>Nagy Béláné szül. Kiss Irén s. k.</i>
1. Állandó díj: 6.50 P.	
2. id. szer. díj: 7.50 „	<i>Dr. Szakáts István s. k.</i>
3. irásdíj: 1.50 „	mint Dr. Barcs Ernő budapesti kir. közjegyzőnek a budapesti kir. közjegyzői kamara 738 1929. sz. határozatával kirendelt helyettese.
4. jzkv. bg.: — „	
5. tanusítvány: 4.50 „	
6. forg. adó: —.40 „	
összesen: 20.40 P.	
<i>egyetőre fizetetlen.</i>	(P. H.)

Minek hitelével sajátkezű aláírásom és az általam helyettesített királyi közjegyző hivatalos pecsétje szolgál.

Budapesten 1931. Ezerkilencszázharmincegy évi január hó 12. tizenkettedik napján.

(P. H.)

*Dr. Szakáts István s. k.
mint Dr. Barcs Ernő*

budapesti kir. közjegyzőnek a budapesti kir. közjegyzői kamara 738 1929. sz. határozatával kirendelt helyettese.

35. ügyszám.
1931.

B) minta.

Tanusítvány.

Én *Dr. Barcs Ernő* budapesti királyi közjegyző (1) az alább szóról-szóra leirt jegyzőkönyvben foglalt tények valóságát tanúsítom.

Jegyzőkönyv.

Készítette *Dr. Barcs Ernő* budapesti királyi közjegyző (1) Budapesten 1931: Ezerkilencszázharmincegy évi január hó 18: tizennyolcadik napján.

A mai napon postán, ajánlva (2)

cimemre ezen jegyzőkönyvhöz fűzött és pecsételt levélbeli megkeresés érkezett, mely szerint *Kende Elemér gyáros, nagykanizsai lakos* felkér arra, hogy felesége: *Kende Elemérné született Kelemen Katalin budapesti (VI., Teréz-krt. 47. szám alatti) lakos* ellen a házassági életközösség visszaállítására kötelező bírói határozat kibocsátásához — az 1930. évi XXXIV. törvénycikk 56. §-a értelmében szükséges tanusítványnak az ő részére leendő kiszolgáltatása végett az elhagyásra és annak tartamára vonatkozó tények bizonyítása céljából hallgassam ki tanúk gyanánt *Bertalan Imre cégvezető budapesti (VI., Szondy-utca 8. szám alatti) és Petrovics János házfelügyelő, budapesti (VI., Teréz-körút 47. szám alatti) lakosokat, akik* (3)

kir. közjegyzői irodámban fel fognak keresni.

Kelt mint fent.

(P. H.)

*Dr. Barcs Ernő s. k.
kir. közjegyző.*

Folytatva Budapesten 1931. évi január hó 20 huszadik napján.

¹ Helyettesítés esetén: helyettese dr. Cseh Jenő.

² „ : az általam helyettesített kir. közjegyző címére.

³ az általam helyettesített kir. közjegyző irodájában.

Mely alkalommal megjelentek előttem *Bertalan Imre cégvezető (VI. Szondy-utca 8. szám alatti) és Petrovics János házfelügyelő (VI., Teréz-körút 47. szám alatti) budapesti lakosok akik Kende Elemér gyáros, nagykanizsai lakosnak az előző jegyzőkönyvbe foglalt levélbeli megkeresésére hivatkozással, tanúkenti kihallgatásuknak foganatosítását kérték.*

Ennek folytán nevezetteket egymástól elkülönítetten a Pp. 305. §-ában előirt figyelmeztetés után, mint tanúkat kihallgatván, előttem a következő vallomást tették.

1) *Bertalan Imre 42. éves cinkotai születésű, budapesti (VI., Szondy-utca 8.) lakos családi állapota: nős foglalkozása: cégvezető érdekeltsege: nincs és ; akit személyesen ismerek*

a következőket vallja: *Kende Elemérékhez régi barátság fűz, s innen tudom, hogy Kende Elemérné 1930. év május havában a Budapesten VI., Teréz-körút 47. szám alatt volt férjével közös utolsó lakásukról elköltözött, azóta is férjétől különváltan él.*

Felolvasás után jóváhagyva aláíratott.

Bertalan Imre s. k.

Tanú a Pp. 310. §-ában előirt esküt előttem letette.

2). *Petrovics János 61 éves, monori születésű, budapesti (VI., Teréz-körút 47.) lakos, családi állapota: nős foglalkozása: házfelügyelő érdekeltsege: az ügyben nincs, és aki személyazonosságát katonai leszerelési igazolványával igazolta,*

a következőket vallja: *Kende Elemért és feleségét Kelemen Katalint onnan ismerem, hogy 10 évig laktak a Budapesten VI., Teréz-körút 47. számú házban, melynek már 15 éve házfelügyelője vagyok. Innen tudom, hogy Kelemenné múlt év májusában elköltözött férje lakásából s azóta is külön-*

váltan él férjétől, aki házunkból f. é. január 1-én Nagykanizsára költözött.

Felolvasás után jóváhagyva aláíratott.

Petrovics János s. k.

Tanú a Pp. 310. §-ában előirt esküt előttem letette.

Ezzel ezt a jegyzőkönyvet berekesztettem és a megkereső fél részére az 1 Pengő 60 fillér bélyeggel ellátott tanúsítványt a csatolt feladó revény tanúsága szerint postán ajánlva feladott levélben Nagykanizsára megküldtem.

Kelt mint fent.

*Dr. Barcs Ernő s. k.
kir. közjegyző.*

(P. H.)

Díjjegyzék:

1. Állandó díj:	6.50 P.	
2. Időszerinti díj:	7.50 ..	
3. Jkv. irás díja:	1.50 ..	<i>A jegyzőkönyv melléklete:</i>
4. .. bgei 2x1.60	3.20 ..	<i>(A megkereső levél szószerinti szövege a tanúsítványba foglalandó.)</i>
5. Tanúsítvány(4old.)	7.60 ..	
6. .. feladása:	1.— ..	
7. .. portója:	— .70 ..	
8. Forg. adó:	— .50 ..	

Összesen: 28.50 P. kifizetve.

Minek hitelül sajátkezű aláírásom és (4)

hivatalos pecsétem szolgál.

Budapesten, 1931: Ezerkilencszázharmincegy évi január hó 20. huszadik napján.

*Dr. Barcs Ernő s. k.
kir. közjegyző*

(P. H.)

(4) *Helyettesítés esetén:* az általam helyettesített kir. közjegyző hivatalos pecsétje szolgál.

C.) minta.

44.
1931. = ügyszám.

T a n u s í t v á n y.

Én *Dr. Barcs Ernő* budapesti kir. közjegyző
az alább szóról-szóra leírt jegyző-
könyvben foglalt tények valóságát tanusítom.

J e g y z ő k ö n y v.

Készítette *Dr. Barcs Ernő* budapesti királyi
közjegyző Budapesten 1931.
ezerkilencszázharmincegy évi január hó 21. huszon-
egy napján.

Mely alkalommal megjelen(tek) előttem:

- 1.. *Bátor János raktárnok, általam személye-
sen ismert kispesti (Ibolya-utca 8.) lakós és*
- 2.. *Dénes György villanyszerelő, budapesti
(VI., Ó-utca 4.) lakós, aki személyazonosságát
névére szóló hiteltérdemlő okmányokkal igazolta
és felkértek arra, hogy Kondor József villany-
szerelő budapesti (VI., Lehel-utca 1. szám) alatti
lakós által felesége született Lakatos Eszter buda-
pesti (VIII., Kisfaludy-utca 10. szám alatti) lakós
ellen a házassági életközösség visszaállítására köte-
lező birói határozat kibocsátásához — az 1930. évi
XXXIV. t.-c. 56. §-a értelmében szükséges tanusít-
ványnak Kondor József részére leendő kiszolgál-
tatása végett őket az elhagyásra és annak tartamára
vonatkozó tények bizonyítása céljából tanu gyanánt
hallgassam ki.*

Ezen megkeresés folytán nevezetteket egymás-
tól elkülönítetten a Pp. 305. §-ában előírt figyelmez-
tetés után mint tanukat kihallgatván, előttem a
következő vallomást tették:

- 1.. *Bátor János, 36 éves kispesti születésű
ugyanottani (Ibolya-utca 8.) lakos, családi állapota
nős, foglalkozása raktárnok érdekeltsége az ügy-
ben nincs akit személyesen ismerek a következőket
vallja: (Stb. stb. a vallomás szövege)*

Felolvasás után jóváhagyva aláíratott.

Bátor János s. k.

Tanu a Pp. 310. §-ában előírt esküt előttem
letette.

2., *Dénes György. 28. éves péceli születésű
budapesti (VI. Ó-utca 4.) lakos, családi állapota
nőtlen foglalkozása villanyszerelő érdekeltsége az
ügyben nincs, és aki személyazonosságát névére
szóló hiteltérdemlő okmányaival igazolta, a követ-
kezőket vallja: (Stb. stb. a vallomás szövege).*

Felolvasás után jóváhagyva aláíratott.

Dénes György s. k.

Tanu a Pp. 310. §-ában előírt esküt (foga-
dalmat) előttem letette.

Ezzel az eljárás befejeztetvén, *Kondor Jó-
zsef budapesti lakos részére a postán ajánlva
megküldött 1 P. 60 filléres bélyeggel ellátott tanu-
sítványt kiszolgáltattam.*

Kelt mint fent.

Díjjegyzék:

1. Állandó díj:	6.50 P.	
2. Idősz. díj:	7.50 „	
3. Írásdíj:	1.50 „	(P. H.)
4. Jkvi bg:	1.60 „	
5. Tanusítv:	6.10 „	
6. Felad. és ptó.	1.30 „	
7. Forg. adó.	50 „	

összesen: 25.00 P. kifizetve.

Minek hitelül sajátkezű aláírásom és

hivatalos pecsétem szolgál.

Budapesten 1931. Ezerkilencszázharmincegy
évi január hó 21 huszonegyedik napján.

(P. H.)

Dr. Barcs Ernő
kir. közjegyző.

Az elhagyásra és az elhagyás tartamára vonatkozó bizonyítékok tanúsítása.

Irta: Dr. Elbel Tibor kir. közjegyző.

Fenti cím jövőben gyakran fogja a kir. közjegyzői tevékenység tárgyát képezni. Novum a közjegyzői tanúsítványok terén. Indokolt, hogy nemcsak a jegyzőkönyv és tanúsítvány külső megjelenésével jöjjünk tisztába, hanem a házassági válóperekben újonnan szereplő fontos közjegyzői ténykedés mibenlétét igyekezzünk jogászilag is élesebben kirajzolni. Ezt az élesebb kirajzolást kívánja jelen cikkem néhány vonással szolgálni. Véleményem szerint a jogászi eszmecsere ebben a tekintetben nem pusztán akadémikus jellegű, hanem a gyakorlati életnek is jó szolgálatot tesz.

Szóbanforgó tanúsítás a kir. közjegyző sajátlagos vagyis önálló hatáskörébe tartozik. Ezt már Dr. Körössy Bertalan kartársam leszögezte a Közlöny decemberi számában megjelent cikkében. A határozott kategorizálástól tartózkodik. Az *eljárást* illetően állapítja meg, hogy annak úgy kell végbe menni, mint az általában a tény tanúsításokra nézve az 1874. évi XXXV. tc. VIII. fejezetében elő van szabva. Jelesen „a jegyzőkönyvbe a fennforgó esethez minden szükséges adatot, bizonyítékot befoglal, a fél által megnevezett tanúkat kihallgatja, megesketi és az egész jegyzőkönyvről tanúsítványt szolgáltat ki.“ Az általa fentiekben körvonalazott *eljárás* mód-dal egyetértek. Tehát én is a közjegyzői tanúsítási eljárás szabályaival azonos módon a fél által előadott tényállást jegyzőkönyvbe veszem, az általa megnevezett tanúkat kihallgatom, megesketem, az egész jegyzőkönyv szó szerinti tartalmát feltüntető tanúsítványt adok ki. Csupán annyit jegyzek meg, hogy az elhagyásra és az elhagyás tartamára vonatkozó *bizonyítékok* vagyis a fél által megnevezett tanúk vallomása a *tanúsítás tárgya*. Mert a t. c. 56. §-a, amidőn adatok és bizonyítékokról beszél, következő mondatban *utóbbiakról* felvett közjegyzői tanúsítvány bemutatását rendeli el. Az új tanúsítvány helyes elnevezése tehát nézetem szerint az *elhagyásra és az elhagyás tartamára vonatkozó bizonyítékok tanúsítása*. Ez az elnevezés egyúttal megfelelő fogalom meghatározásnak mutatkozik.

Dr. Antalfy Zsiros Aladár kartársam „A különélés

tanúsítása“ címen tárgyalja a kérdést. Az ellen nincs kifogásom, ha a fenti általam felállított és szerintem helyes elnevezés, mint teljes név helyett a közönséges életben a „a különélés tanúsítása“ vétetik használatba, mely a szóbanforgó perrendi eljárásra két szóval rávilágít. Az 1874. évi XXXV. tc. 96., 97. §-aiba való beosztást azonban nem tehetem magamévá. Ennek az osztályozásnak az új közjegyzői tanúsítás külső megjelenítése szempontjából lehet valamelyes haszna, de még ha el is tekintünk az 1874. évi XXXV. tc. VIII. fejezetének első és utolsó (88. és 105.) szakaszaiktól, akkor is *elméletileg vagyis tudományos szempontból* nézetem szerint az a megfelelő, ha a különélés tanúsítását egy *sui generis közjegyzői tanúsítványnak* vagyis az 1930. évi XXXIV. törvénycikkkel megalkotott újfajta közjegyzői tanúsítványnak fogjuk fel. A precíz elméleti megállapítás a gyakorlati élet számára is gyümölcsöző, mert ha lényegi vitáról és elbírálásról van szó, útbaigazítást nyújt vagy legalább is könnyebb eligazodást tesz lehetővé mindazoknak, akiknek szóbanforgó törvényszakasszal dolguk van, tehát nemcsak a kir. közjegyzőknek, hanem bírának, ügyvédeknek, általában a jogkereső közönségnek.

Hogy a közjegyző ügykörét nem csupán a közjegyzői rendtartás szabályozhatja, hanem egy későbbi, nem a közjegyzői rendtartásról szóló törvény is bővítheti, arra nézve például szolgálhat az 1876. évi XVI. t. c. 23. §-a, mely a nyílt írásbeli magánvégrendeletnek kir. közjegyzőnél való letételével a végrendeletnek egy új fajtáját és egyúttal a kir. közjegyzőnek egy a közjegyzői rendtartásban nem szabályozott, új hatásköri tevékenységét állapította meg.

De térjünk át arra, hogy Antalfy Zsiros Aladár, nemkülönben Dr. Berzsenyi László kartársammal szemben miért *sui generis* tanúsítvány szerintem az elhagyásra és elhagyás tartamára vonatkozó bizonyítékok tanúsítása.

Az 1874. évi XXXV. t. c. a VIII. fejezetében 88-105. szakaszokban szól a tanúsítványokról.

Az első (88) szakasz így szól: „Tanúsítványokat a közjegyző csak a jelen törvényben meghatározott tényekről és körülményekről adhat.“

Az utolsó (105) szakasz így hangzik „Tanúsítványok, melyek más mint jelen fejezetben foglalt tényekről vagy

nem az itt megállapított szabályok szerint vétettek fel és állítottak ki, közokirat erejével nem bírnak."

A tanúsítványok nemei a 89—104. szakaszokban A-L alfejezetekben taxative fel vannak sorolva. Az A-G és I-L alatti tanúsítványfajoknál, miként ezt az alfejezetek címe is kifejezésre juttatja, *expressis verbis* tehát a belemagyarázás minden lehetősége nélkül meg van mondva, hogy hivatkozott alfejezetek vagyis a 89-96., 98-104. szakaszok minő tanúsítványok kiállítására vonatkoznak.

Marad a H alfejezet vagyis a 97. §., melynek címe „Tények bizonyítása.“ Ebbe illesztették be jogászilag Dr. Berzsenyi László és Dr. Antaffy Zsiros Aladár az elhagyásra és az elhagyás tartamára vonatkozó bizonyítékok tanúsítását, vagy ahogy utóbbi röviden megjelöli a különélés tanúsítását.

A 97. §. így szól: „Egyéb tényeknek, jelesül árverési, árlejtési és ajánlati tárgyalásoknak vagy kisorsolásoknak tanúsítására is van jogosítva a közjegyző, ha evégből meghivatott s az említett tények az ő jelenlétében történtek.“ Ezen szakasz második és harmadik bekezdése helyébe lépett a novella vagyis az 1886. VII. t. c. 28. §-a, mely azt mondja: „A közjegyző ezen eljárásánál felveendő jegyzőkönyv az általános kellékeken felül a történeteknek helyét, idejét és pontos leírását foglalja magában és azt az érdekelt felek illetőleg képviselőik aláírják. Az 1874. évi XXXV. t. c. 96. §-ának utolsó pontja ez esetben is alkalmazandó.“ A 96. §. utolsó pontja: „A tanúsítványnak a jegyzőkönyv egész tartamát magába kell foglalnia.“

A 97. §. teljesen szigorú betűszerinti értelmezése, tudományos kifejezéssel élve: a grammatikai magyarázat ide sem engedné besorozhatónak más tény tanúsítását, mint amelyek ott fel vannak sorolva, mert az utolsó szavak között azt jelenti ki, hogy „az említett tények“ (az ő jelenlétében történtek). A grammatikai magyarázattal azonban együtt alkalmazandó a logikai magyarázat, t. i. a cél, melyet a törvényhozó fenforgó törvényszakasszal elérni akart és az életviszonyoknak természete, melyekre hivatkozott szakasz vonatkozik. A logikai törvénymagyarázat szerint nyugodtan besorozható ide más ténynek a tanúsítása is. A közjegyzői kar általában ide sorozta be *egyéb tények* tanúsítását. Azon nem feltételezett esetben pedig, ha még mindig lenne olyan

ki a logikai törvénymagyarázat alkalmazását nem tartja helytállóknak, azzal szemben a közjegyzői kar félszázados gyakorlat alapján nyugodtan helyezkedhetik a törvénymagyarázó szokásra, melyet már a római jog és Verböczy is elismer jogtorrás gyanánt.

Azt állítom tehát én is, hogy a 97. §. módot nyújt arra a kir. közjegyzőnek, hogy olyan előtte történt tényekről is adjon közokirat erejével bíró tanúsítványt, mely tény az ott felsorolt négy között nem szerepel.

És mégis az elhagyásra és az elhagyás tartamára vonatkozó bizonyítékok tanúsítását nem tartom olyannak, mely a 97. §. értelmében felvett tanúsítványok közé lenne sorozható.

Nem pedig azért, mert az 1930. évi XXXIV. t. c. 56. §-ával kreált közjegyzői tanúsítványban a kir. közjegyző *nem jelenlétében történt tényt tanúsít*, hanem az elhagyásra mint tényre és az elhagyás tartamára, mint állapotra vonatkozó, a megkereső fél által nyújtott bizonyítékot tanúsítja, jelesül a fél által megnevezett tanúk vallomását rögzíti meg az új tanúsítványban. Ez a tanúsítvány az elhagyás tényét és tartamát nem is fogja közokirati erővel bizonyítani, ezt a kir. közjegyző nem teheti, az ő közhitelessége ennél a tanúsítványnál csak abban fog nyilvánulni, hogy a tanúsítvány úgy közli a tanúvallomásokat, ahogyan azok valóban ki lettek jelentve. Az elhagyást és az elhagyás tartamát a kir. közjegyző által felvett tanúsítvány csak *valószínűsíteni* fogja.

A 97. §-nak az a kitétele „az említett tények az ő jelenlétében történtek“, olyan lényeges kellék, a 97. §-beli tanúsításoknak olyan elengedhetetlenül szükséges ismérve, hogy ezt sem logikai törvénymagyarázat, sem szokásjog nem pótolhatja. Az utóbbiról jelen esetben sem beszélhetünk. A 97. §-ban a közjegyző előtte történt tényt tanúsít, ez a lényege a 97. §-nak, ha ezt elvonjuk, akkor nincs is 97. §.

Ha valaki azt mondaná, hogy amidőn az elhagyásra, mint tényre és a vissza nem térésre, mint negatív tényre helyesebben ténynegatívumra vonatkozó bizonyítékokat tanúsítja a kir. közjegyző, akkor valójában mégis csak tényt tanúsít, arra azt felelném, hogy ez a kettő nem egy. A 97. §-beli ténytanúsítás valódiságáért a kir. közjegyző, mint közhitelességű személy saját személyében felelős. Az elhagyásra és az el-

hagyás tartamára vonatkozó bizonyítékok tanúsításánál a tanúvallomások hűsége és bizonyítéki képessége tekintetében a közjegyző nem felelős. Még ha nem is vallanának hamisan a tanúk, akkor is előfordulhat, hogy az, amit tudnak nem elég az elhagyásnak és az elhagyás hat hónapi tartamának közokirat jellegével való bizonyítására.

Lehetséges olyan eset, mikor maga az eljáró kir. közjegyző abban a meggyőződésben lesz, hogy a kihallgatott tanúk vallomása nem elég a házassági törvényben előirt elhagyásnak és az elhagyás 6 hónapi tartamának igazolására. Mégis ki fogja adni a tanúsítványt! Ha a megkereső fél ragaszkodik a tanúsítás felvételéhez, a kir. közjegyző figyelmeztetheti és a figyelmeztetést jegyzőkönyvbe is beveheti, miszerint a nem megfelelő bizonyítékot vagyis tanúvallomást a bíróságnak jogában áll mellőzni, t. i. a házassági életközösség visszaállításának kötelezésére irányuló kérelmet elutasítani, de ha a fél a tanúsítás felvételét ennek dacára kéri, jogszerűen nem tagadhatja meg közreműködését; véleményem szerint a kir. közjegyző csak akkor tagadhatja meg az 1874. évi XXXV. t. c. 59. §. értelmében közreműködését, ha a tanúsítvány felvétele a büntető törvénnyel, közrenddel vagy az erkölcsiséggel ellenkezik. Úgy gondolom, vitán kívül áll, hogy a kir. közjegyző csak a megkereső fél által megnevezett tanúkat hallgatja ki, vagyis a bizonyítás tárgyában nyomozó (inquisitórius) eljárást nem folytathat. (Az, hogy a megkereső felet *barátságos tanácsadó szerepében* felvilágosíthatja, figyelmeztetheti bizonyos körülményre vagy újabb tanúra, az nem tartozik a *hivatalos eljárás* körébe). Ezek szerint nyilvánvaló, hogy a megkereső fél szolgáltat a tanúsítási jegyzőkönyvbe felveendő bizonyítékokat, vagyis arra bejelent tanúkat és nem eljáró kir. közjegyző a saját hiteles személyi mivoltában bizonyít tényeket avagy körülményt.

Az új fajta tanúsítvány csak *valószínűsít*. Ezt a megállapítást alapítom az 1911. évi I. t. c. 648. §-ának 3-ik bekezdésére, melynek helyébe lépett a Te. 56. §-a. A hivatkozott hatályon kívül helyezett harmadik bekezdés így szól: „A kérelemben elő kell adni és valószínűvé kell tenni az elhagyásra és az elhagyás tartamára vonatkozó adatokat“. Pp. hivatkozott 648. §-ának többi része ma is érvényben van és a negyedik bekezdés azt mondja: „Ha a bíróság a betér-

jesztett adatokat elégségesnek találja, végzéssel meghagyja az elhagyó házasságnak, hogy a házassági életközösséget állítsa vissza“. A 648. § szelleme és szerkezete tehát nem változott, csupán a valószínűsítés történik a közjegyzői tanúsítvánnyal sokkal alaposabb és megfelelőbb formában.

Az új közjegyzői tanúsítvány tehát valószínűvé tesz — ez fentiek szerint törvényszerű kifejezés, — és nem bizonyít közokirat erejével tényeket és körülményeket, mint az 1931. január 1. előtt is gyakorlatban volt többi közjegyzői tanúsítvány. Tehát indokolt, hogy az 1930. évi XXXV. t.-cikkkel megalkotott sajátos jellegű közjegyzői tanúsítványnak tekintsük, melynek felvételénél alkalmazhatjuk a közjegyzői tanúsításoknál szokásos eljárási módot, *de természete és lényeges tulajdonságai* révén nem sorozhatjuk be az 1874. évi XXXV. törvénycikk VIII. fejezetében tárgyazott tanúsítványok közé.

Közlemények.

Halálozás. Az év kezdetén ismét elköltözött egy érdemes kartárs az élők sorából. *Weisz Bernát dr.* békéscsabai kir. közjegyző hosszú, nehéz szenvedés után elhalálozott.

Kiváló kartársunk emlékét kegyelettel őrizzük meg.

Kinevezések. A m. kir. igazságügyminiszter az elhalálozás folytán megüresedett váci kir. közjegyzői állásra *Meirner László dr.* budapesti kir. közjegyzőhelyettest nevezte ki kir. közjegyzővé.

A közjegyzői kar őszinte örömmel látja, ha közjegyzői állásokra helyettesek neveztetnek ki, ez a kinevezés azonban sok megjegyzésre adott alkalmat, melyek szerint ez általános megalégedést nem váltott ki. A kinevezett ugyanis alig néhány héttel előbb töltötte be a kinevezéshez a törvény által megkívánt helyettesi szolgálati időt, míg sokkal több, 10—16 esztendősz helyettes szolgálattal bíró, minden tekintetben kifogástalan, sőt kiváló közjegyzőhelyettesek hiába várnak kinevezetésre.

Amidőn ezt az általánosan hallott megjegyzést regisztráljuk, ehhez a magunk részéről csak azt fűzzük hozzá, hogy új kartársunkat az a tény, hogy a mai viszonyok közt igen fiatalon nyert kinevezést, bizonyára ambícióval fogja eltölteni, hogy majd karunknak minden vonatkozásban kitűnő tagja legyen.

A m. kir. igazságügyminiszter az elhalálozás folytán megüresedett békéscsabai kir. közjegyzői állásra *Gálffy Ferenc dr.* orosházai kir. közjegyzőhelyettest nevezte ki.

Meghatalmazási szöveg házassági életközösség visszaállítása iránti eljárásban. Az 1930: XXXIV. t.-c. 54. §-ának rendelkezése szerint a házassági perben, illetve eljárásban a Pp. 643. §-a által előirt különös meghatalmazásnak bíróilag vagy közjegyzőileg hitelesítettnek kell lennie. A szöveg tekintetében az egyszerű ügyvédi meghatalmazási szöveg, amelyben legfeljebb az ügy megjelölése foglaltatik, nem elégséges, sőt, amint ezt a budapesti kir. törvényszéknek ez évi január hó 8-án kelt 53.019/1930. számú végzése igazolja, e meghatalmazások tekintetében a bíróság, elég különleges szöveget kíván. A fent hivatkozott végzés házassági életközösség visszaállítására kötelező bírói határozat kibocsátása iránt beadott kérést a folyamodónak hiánypótlás végett visszaadta, megállapítván a többek között a következő hiányokat:

Folyamodó nem adott ügyvédének a Pp. 643. §-a értelmében megkivánt, a házassági ügyének vitelére szóló különös meghatalmazást. A kérvényhez 1/2 alatt csatolt meghatalmazásban ugyanis nem foglaltatik, hogy az a házassági életközösség visszaállítása iránti ügy, illetve a Pp. 648. §-a 649. §-ában szabályozott eljárás vitelére adatott.

Folyamodó a Pp. 154. §. 2. bekezdése értelmében adott ügyvédi meghatalmazásban nem tüntette fel, hogy az a Pp. 648. §. ill. 649. §-ában szabályozott eljárás során keletkezett iratok és határozatok, nevezetesen a visszahívó végzés átvételére is adatott. A Pp. 154. §-a értelmében ugyanis, figyelemmel a Pp. 103. és 643. §-aira, abban az esetben, ha a képviselőnek szóló meghatalmazás perenkívüli ügy vitelére adatott, annak kézbesítési megbízást is tartalmaznia kell.

A meghatalmazások hitelesítésénél tehát a most hivatkozott végzésben foglaltakra figyelemmel kell lenni a jogkereső közönség érdekében a felesleges költségek elkerülése végett. Véleményünk szerint helyes volna még a meg-

hatalmazás szövegébe azt is belefoglalni, hogy az az esetleg megindítandó házasságbontó perre is vonatkozik.

Fordítások illetékmentes hitelesítése szegénységi bizonyítvány alapján. A m. kir. pénzügyminiszter úr közölte, hogy az 1881:XXVI. t.-c. 14. §-a és az illetékdíjjegyzék 85. tételének 12. pontja alapján a szegényeket megillető illetékmentesség kedvezménye a fordítások hitelesítésére is kiterjed. A kir. bírósági tolmácsoknak azonban, midőn a fordítás hitelességét kérő félnek ezt az igényjogosultságát hiteles és érvényes belföldi szegénységi bizonyítványt, — amennyiben azt nem kell valamely magyar hatóság őrizetében hagyni, — maguknál vissza kell tartani és az illeték lerovására szolgáló bélyeg helyén a bizonyítványt kiállító hatóság nevét, a bizonyítvány ügyszámát, kiállításának időpontját, valamint hollétét fel kell jegyezni. — (43.929/1930. I. M.)

Rendeletek.

49.000/1930. I. M. sz. A törvénykezés egyszerűsítéséről szóló 1930. évi XXXIV. t.-c. életbeléptetése, valamint az arra vonatkozó átmeneti és végrehajtási szabályok. (B. K. 286.)

49.100/1930. I. M. sz. A munkaügyi bíráskodás szabályainak módosítása. (B. K. 286.)

49.200/1930. I. M. sz. A polgári peres eljárással kapcsolatos adatgyűjtés módosítása (B. K. 286.)

46.000/1930. I. M. sz. A törvényszéki társasbíráskodásnak némely ügyekben való visszaállításáról (B. K. 286.)

41.900/1930. I. M. sz. A végrehajtási eljárás szabályainak a jelzálogjogról szóló 1927:XXXV. t.-c. életbeléptetésével kapcsolatban szükséges kiegészítése és módosítása tárgyában 24.000/1929. I. M. sz. alatt kiadott rendeletek egyes rendelkezéseinek kiegészítése (B. K. 286.)

48.500/1930. I. M. sz. A telekkönyvi betétek szerkesztését tárgyazó eljárási szabályok készítése és a betétszerkesztő Utasítás egyes rendelkezéseinek módosítása. (B. K. 290.)

7500/1930. P. M. sz. A részvénytársaságok és szövetkezetek egyesülésének illetékmentességéről szóló 1925. évi 903. sz. P. M. sz. rendelet időbeli hatályának újabb meghosszabbítása (B. K. 293.)

12.701/13—1930. H. M. sz. A katonai büntetőtörvénykönyvről szóló 1930. évi II. törvénycikk végrehajtása. (B. K. 294.)

13'041/13—1930. H. M. I. M. sz., sz. A katonai büntető-törvénykönyv életbeléptetéséről és a közönséges büntető-törvények egyes rendelkezéseinek ezzel kapcsolatos módosításáról és kiegészítéséről szóló 1930:III. törvénycikk végrehajtása (B. K. 294.)

161.000/1930. P. M. sz. A kiadások apasztásáról a szolgálati vagy munkabérvizonyból és a tantiémekből származó jövedelmek ideiglenes megadóztatásáról és egyéb rendelkezésekről szóló 1930. évi XLVII. t.-c. II. fejezetének végrehajtása (B. K. 298.)

160.866/1930' P. M. sz. A rokkantellátási adóról szóló 1925:XLVIII. t.-c. hatályának a meghosszabbítása (B. K. 298.)

162.000/1930. P. M. sz. Az építkezések előmozdítását célzó egyes intézkedésekről és az Országos Lakásépítő Hiteleszövetkezetekről szóló 1930:XXI. t.-c. 10 §-ának végrehajtása. (B. K. 298.)

JUDICATURA.

1. **Tulajdonjogi korlát feljegyzése.** Nem sért jogszabályt a fellebbezési bíróságnak az elsőbíróság ítéletéből átvett az a döntése, amellyel felperest az arra irányuló kereseti kérelmével elutasította, hogy a telekkönyvbe jegyeztessék fel, hogy az alpereseknek az eszmei hányad szerint bekebelezett telekkönyvi tulajdona az ingatlanok csupán a szerződésben körülírt természetbeni részére vonatkozik. Igaz ugyan, hogy a Tkvi Rendtartás 104. §-a s kiegészítőleg a 23000/1929. I. M. sz. rendelet 38. §-a a telekkönyvi feljegyzések eseteit nem kimerítően, hanem csak példaszerűen sorolja fel s hogy a tulajdonjog korlátozásai kétségtelenül följegyzés tárgya lehetnek, de csak olyan korlátozásai, amelyek a törvénnyel és a fennálló egyéb jogszabályokkal nem ellenkeznek. A kért feljegyzés azonban a Tkvi Rdt.-ba ütközik, mert az nem a tulajdonból folyó jogosítvány gyakorlásának korlátozására, hanem lényegileg arra vonatkozik, hogy az irányadó tényállás szerint a politikai hatóság engedélye hiányában a Tkvi Rdt. 56. §-ának megfelelően le

nem jegyezhető s önálló telekkönyvi jószágtestképpen más telekkönyvbe át nem vezethető tulajdoni rész, a telekkönyvben testileg mégis elkülöníttessék. Ennek azonban a Tkvi Rdt. 55. §-a értelmében helye nincs, mert a jogi tekintetben egy egésznek tekintendő telekkönyvi jószágtestre vonatkozóan a tulajdonostársak tulajdonjoga csakis testileg oszthatlanul, a tulajdoni résznek az egészhez viszonyított arányszámában való feltüntetésével jegyezhető be. Ennek folytán sikertelen felperesnek a kért feljegyzés elutasítása miatti támadása is. (C., — P. V. 1511/1929).

2. **Kibocsátó és intézvényezett.** A kereset alapjául szolgáló váltó szövege alatt olvasható. M. Ferenc névaláírás a váltón elfoglalt helye szerint kibocsátói aláírásnak tekintendő s így a váltónak ez a lényeges kelléke nem hiányzik.

Nem lehet a kibocsátói aláírás hiányát megállapítani abból sem, hogy a váltón intézvényezett gyanánt M. Ferenc szegedi mechanikai cipőgyár jelöltetett meg, ez pedig mint egyéni cég M. Ferentől a cég tulajdonosától különálló léttel nem bír és épen ezért az intézvényezettől eredő mindkét aláírás elfogadásnak lévén tekintendő, a váltón kibocsátói aláírás nincs.

A váltón ugyanis a kibocsátói aláírásnak tekintett M. Ferenc aláíráson kívül az intézvényezett cég cégszerűen kiállított elfogadói aláírása is foglaltatik, amely ekként a kibocsátói aláírástól már magából a váltó tartalmából megállapíthatóan alakilag különbözik.

Alapos tehát a felperesnek az a panasza, hogy a fellebbezési bíróság ezzel ellenkező döntésével az anyagi jog szabályait megsértette, amiért is a kir. Kuria a nevezett bíróság ítéletét megváltoztatta stb. (P. VII. 6238/29.)

3. **Az intézvényezett és rendelvényes.** A per alapjául szolgáló váltón rendelvényesként M. Ferenc, intézvényezettként M. Ferenc szegedi mechanikai cipőgyár van megjelölve, mely utóbbi cégnek, mint egyéni cégnek egyedüli tulajdonosa a fellebbezési bíróság megállapítása szerint M. Ferenc.

Az állandó birói gyakorlat szerint (593. sz. E. H.) oly váltó alapján, melyen a rendelvényes és az intézvényezett azonos személy, váltó úton jogokat érvényesíteni nem lehet

ugyan, azonban minthogy ugyancsak e szabály értelmében az azonosságnak magából a váltóból kell kitünni és minthogy a fennforgó esetben abból, hogy az intézvényszerző cég elfogadói aláírása akként történt, hogy a cégszöveg nyomása alatt a céget jegyző fél gyanánt ugyanaz a M. Ferenc szerepel, aki mint rendelvényszerző a váltót az első forgatói aláírással ellátta, nem szükségképpen kell már a váltó alapján az intézvényszerző és a rendelvényszerző azonosságára következtetni, a keresetet az azonosság fennállása okából elutasítani nem lehet.

Alapos tehát a felperesnek az a panasza, hogy a fellebbezési bíróság ezzel ellenkező döntésével az anyagi jog szabályait megsértette, amiért is a kir. Kuria a nevezett bíróság ítéletét megváltoztatta stb. (P. VII. 6237/29.)

4. Megajándékozott felelőssége a nőtartásdíjért. Az anyagi jog értelmében a férjtől jogosan különélő és a házasság felbontásában vétlen nő férjétől nőtartást követelhet. Ez a joga a különélés napjával keletkezik és így a felperesnek a nőtartási igénye 1925. június 5-től kezdve, tehát már a peres ajándékozási szerződés létrejötte előtt fennállott. Arra nézve, hogy nőtartási igényét azonnal érvényesíteni is kívánta, — a meg nem támadott tényállás szerint kifejezést adott a felperes azzal, hogy az I. r. alperes által 1925. június 10-én, tehát ugyancsak a peres szerződés megírása előtt átvett levéllel, ezt az alperest értesítette arról, hogy nőtartást kíván.

Minderre tekintettel a m. kir. Kuria megítélése szerint is okszerűen fejtette ki a felebbezési bíróság, hogy nincs döntő jelentősége a per elbírálásánál annak a körülménynek, hogy a bíróság a felperesnek a nőtartáshoz való igényét csak a szerződés megkötése után ismerte el és összeg szerint is csak ezután állapította meg.

A felperesnek a követelését I. r. alperesen nem lehet sikeresen behajtani és így beállott megajándékozottnak az a kötelezettsége, hogy eltűrje, hogy az ajándékba kapott ingatlan értéke erejéig a felperes, az ideiglenes nőtartási díj és a mai napig lejárt végleges nőtartási díj erejéig magát feltétlenül kielégíthesse, amely követeléshez, mint járulék a követelést megállapító per költsége is tartozik.

Uj perek megindításának kikerülése végett a jövőben

lejáró tartásdíjak tekintetében is kimondotta ugyan a m. kir. Kuria, hogy ezekre nézve is köteles a megajándékozott a kielégítést eltűrni, de csak attól a feltételtől függően, hogy a felperes az anyagi jognak megfelelően, a lejáró követelés behajthatatlanságát igazolja. (C. III. 4227/1930.)

5. Bontóper. A tényállásból okszerű a következtetés arra, hogy az alperes a felperesnek a házasságkötéskor még fejletlen fiúgyermekével szemben fennállott kötelessége ellen szigorúan vétett, mert a gondjaira bízott gyermek szellemi és erkölcsi fejlődésének lelkiismeretes irányítása helyett anyai hivatását nem teljesítette és a felperes gyermekeivel szemben nyíltan hangoztatott gyűlöletével a fiúgyermeket magától elidegenítette és ezzel belőle a jogosan elvárt szeretetet és becsülés érzelmét már eleve kioltotta.

A gyermek erkölcsös nevelésének, mint a szülő legnemesebb hivatásának ezzel az elhanyagolásával szemben az alperes sikerrel nem hivatkozhatik arra, hogy a felperes őt a fiúgyermek ama tiszteletlen kifakadásai ellen, amelyeket a fiúgyermek iránt tanúsított szeretetlensége, gyűlölete, és anyja emlékének durva megsértése váltottak ki — megfelelő védelemben nem részesítette — amiből okszerűen folyik annak a következtetésnek helyessége is, hogy a védelem hiánya nem adott az alperesnek jogos okot arra, hogy a házassági életközösséget a felperessel megszüntesse és fel nem jogosította arra sem, hogy a bírói határozatban foglalt felhívás teljesítését csak azért tagadja meg, mert a felperes őt abba a lakásba hívta vissza, amelyben vele és még támogatásra szoruló gyermekeivel a házasság megkötésének időpontjától kezdve együtt élt. (C. III. 5940/1930.)

6. Bontóperek egyesítése. A két perben a perbe vitt jog nem azonos, mert különböző jogi tényeken alapult. Ennek pedig az a következménye, hogy a Ht. 76. §-ára alapított korábbi keresetnek az elutasítása nem vonja maga után azt, hogy a Ht. 80. §-ának a) pontjára fektetett keresettel szemben a jogérvényesen edöntött ügynek a kifogásait sikeresen lehetne érvényesíteni.

A két pernek a folyamatban léte a két pernek az egyesítését se vonja maga után.

A Ht. 85. §-ában foglalt rendelkezésnél fogva ugyanis a vétkekesség kérdését azokban a esetekben kell együttesen

elbírálni, amelyekben a felperes keresetével szemben az alperes a viszonykeresettel vagy külön keresettel maga is kéri a házasságnak a felbontását vagy pedig kereset nélkül, a Ht. 85. §-ának 3-ik bekezdése alapján, kéri a felperes véttségének a kimondását, a most elbírált esetben azonban a felperes indított új keresetet; tehát ebben a percben ismét egyedül csak az alperes véttségét kell elbírálni. Ennélfogva, habár a korábban indított pernek adatai, a későbbben indított ügy eldöntésénél, különösen a Ht. 80. §-ának utolsó bekezdése alkalmazásánál felhasználhatók, a két per, a véttség kérdése tekintetében nincs oly összefüggésben, amely a két pernek az egyesítését indokoltá tenné (C. III. 4181/1930.)

7. Hozomány a férj adósságainak kifizetésével. Hozomány az az ingó, vagy ingatlan vagyon, melyet a nő vagy helyette és nevében, vagy pedig a nőre tekintettel, bárki más, a nőnek, házasság terheihez való hozzájárulás végett rendel.

A meg nem támadott tényállás szerint az alperes a fiának a felperessel való házassága megkötésének a feltételül kikötötte, hogy fiának, a felperes férjének az adósságai kifizetessenek. A felperes édesatyja tehát azzal, hogy a leányára, a felperesre tekintettel, a felperes férjének az adósságaira fizetéseket teljesített, a felperesnek meghatározott rendeltetésű hozományt szolgáltatott. Az anyagi jognak sérelme nélkül járt el ezért a felelőzési bíróság, midőn mint hozományi követelést bírálta el a felperesnek azt az igényét, hogy a férje adósságaira fizetett összegeket az alperesek neki megtérítsék.

Alperes a fiának, a felperessel való házasságának a megkötése idejében is, a törvényes képviselője volt. Ebben a minőségben azzal az eljárással, hogy nem közölte a felperessel, vagy pedig a felperes édesatyjával fia kiskorúságának meghosszabbítását, fiának vagyoni jogi szerződések megkötésére vonatkozó képessége, tehát a vagyoni jogi ügyletek érvényes létrejövetelének lényeges kelléke tekintetében a felperest és az édesatyját megtevesztette.

Az anyagi jog értelmében pedig az a fél, akinek megtevesztő eljárása következtében köt a másik fél szerződést, felelős az ebből származó kárért. A kártérítés ugyanannak a

jogállapotnak a létesítésében is állhat, amely a szerződés megkötése előtt állott fenn. (C. III. 2404/1930.)

8. Végrendelet keltezése. A végrendeleten kelet van. Az, hogy a kelet téves, mert a végrendelet nem december 11-én, hanem 10-én vétetett fel, a végrendeletet érvénytelenné nem teszi. (C. I. 4963/1928.)

9. Végrendelet kézjeggyel ellátása. A végrendelet szavai szerint azt a végrendeletkező „írni nem tudván, kézjeggyel látta el.“

Ezzel az 1874. évi XXXV. tc. 80. §-ának megfelelően a végrendeleten meg van jelölve az ok, ami miatt a végrendeletkező az okiratot nem írta alá, hanem kézjeggyel tett rá.

A felhozott ok ugyan nem felel meg a valóságnak, mert a per adatai szerint a végrendeletkező tudott írni, csak betegsége miatt nem volt képes az aláírásra. Ez a körülmény azonban nem teszi érvénytelenné a végrendeletet. (C. I. 4963/1928.)

10. Közvégrendelet. Hogy a tanuk nem voltak jelen akkor, amikor az örökhagyó a végrendelete tartalmát a közjegyző előtt elmondotta, ez a 80. számú teljes ülési döntvény szerint a végrendelet érvényességét nem érinti. (C. I. 4963/1928.)

11. Közös végrendelet hatálya a végrendeletkezés után szerzett ingatlanra. Az örökhagyó ezt az ingatlant a közös végrendelet keltekor megvonta saját ingatlanai eladási árának egy részeért szerezte, ezzel tehát a közös végrendelet keltekor megvonta vagyonának egy részét csak kicserélte. (C. I. 3460/1930. Pap, 1930. X. 31.)

12. Szóbeli végrendeletnél tanuk kihallgatása. A szóbeli végrendelet érvényességét nem érinti, hogy a végrendeleti tanuk mindnyájan nem hallgathatók ki, mert a bíróság a szóbeli végrendelet létrejöttét és tartalmát a tárgyalás és bizonyítás anyagának mérlegelésével tiltó szabály hiányában ebben az esetben is megállapíthatja.

Ehhez képest téves ugyan a felelőzési bíróságnak az az álláspontja, hogy az örökhagyó szóbeli végrendeletének létrejöttét és tartalmát azért sem lehet megállapítani, mert a végrendeleti tanuk egyike meghalt s emiatt azt kihallgatni

nem lehetett, a felülvizsgálati kérelmet mégis el kellett utasítani a következő okokból.

A fellebbezési bíróság az örökhagyó szóbeli végrendeletét abból az okból is érvénytelennek nyilvánította, mert annak tartalma az életben lévő végrendeleti tanuk vallomása s a per egyéb adatai alapján teljes határozottsággal meg nem állapítható.

A fellebbezési bíróságnak ez a megállapítása pedig a per összes körülményeinek tüzetes mérlegelésén alapul és sem az okszerűség szabályaival, sem pedig az iratok tartalmával nem ellentétes, következésképpen az a Pp. 534. §-a értelmében felülvizsgálat alá nem vonható. (C. I. 6940/1928.)

13. Kártérítés férj tartásra kötelezett feleség elvesztésért. A P. H. T.-ba 196. szám alatt felvett elvi határozat szerint vagyontalan és emellett munka- és keresetképtelen férjet a nő vagyoni állásához és jövedelméhez mértén tartozik eltartani. A felperes a fellebbezési bíróság ítéletének ebben a részben meg nem támadott ténymegállapítása szerint vagyontalan, munka- és keresetképtelen és már a baleset idejében is az volt. A Ganz és Társa Danubius gépgyárnál napszámosi minőségben csak az 1927. évi november hó 12. napjáig volt alkalmazva és így, ha előbb nem is, de ettől a naptól a tartásra rászorult. Az elhalt tartási kötelezettsége tehát már a balesetkor fennállott.

Az a vagyoni szolgáltatás, amelyet a felperes, felesége halálos balesetének idejében és még azután is egy ideig volt munkaadójától táppénz, részben rendkívüli segély címén kapott, állandó jövedelmet nem nyújtott, a tartáshoz való igényét tehát már ebből az okból sem szüntette meg. Egyébként is a harmadik személy részéről kötelezettség nélkül a felperesnek juttatott szolgáltatás sem a tartásnak, sem pedig az ennek helyébe lépő baleseti kártérítési járadéknak kiszolgáltatására való jogát nem érinti. (C. II. 3096/1929.)

201. **Gyakorlott helyettes, perfect német, Budapesten vagy vidéken kir. közjegyzőhelyettesi állást keres.** Cim a kiadóban.

202. **Közjegyzőhelyettesnek ajánlkozik mérsékelt igényekkel dr. Bodó Attila ügyvéd Debrecen, István-út 28.**

203. **Közjegyzőhelyettesi állást keres azonnali belépésre igen szerény igényekkel dr. Deák István nyug. kir. járásbíró, kir. közjegyzőhelyettes. Cim: Budapest II., Hunyady János-út 17. I. 16.**

204. **Néhai dr. Band Lajos közjegyző úrnak 12 évig volt perfect és teljesen önálló irodakisasszonya budapesti közjegyzői irodába azonnali belépésre állást keres. Telefon: 215—60.**

205. **Összes közjegyzői munkákban teljesen perfect, önálló, érettségizett munkaerő azonnalra állást keres. S. E. Budapest Tisza Kálmán-tér 6. I/15.**

206. **Közjegyzői irodai gyakorlattal bíró, keresztyén úri-leány perfect magyar gyors és gépirónő, német tudással állást keres. Waisbecker Edith I. Horthy M.-körtér 3/b.**

Apróhirdetés egyszeri közzétételének díja:

Alkalmazottat keresőknek 2.— P.

Alkalmazást keresőknek 1.— P.